

**KADINA YÖNELİK ŞİDDET KONUSUNDA
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR ATÖLYE ÇALIŞMASI**

Ezgi YILMAZ

DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

**Dr. Öğr. Üyesi Ayşe TAŞTEKİN
Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇİÇEKOĞLU**

Tez No: 2019-027

2019 - AFYONKARAHİSAR

T. C.
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**KADINA YÖNELİK ŞİDDET KONUSUNDA HEMŞİRELİK
ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
VE BİR ATÖLYE ÇALIŞMASI**

Ezgi YILMAZ

**DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi. Ayşe TAŞTEKİN
Dr. Öğr. Üyesi. Pınar ÇİÇEKOĞLU

Tez No: 2019-027

Bu tez Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından BAP 18.KARİYER.07 proje numarası ile desteklenmiştir.

2019 - AFYONKARAHİSAR

Kabul ve Onay

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

çerçevesinde yürütülmüş olan bu çalışma aşağıdaki jüri üyeleri tarafından

Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 14 / 06 / 2019

Dr. Öğr. Üyesi Selma İNFAL KESİM

Jüri Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe TAŞTEKİN

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇİÇEKOĞLU

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Öznur GÜRLEK KISACIK

Üye

Dr. Öğretim Üyesi Yeliz ÇİĞERCI

Üye

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Ezgi YILMAZ'ın "Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi ve Bir Atölye Çalışması" başlıklı tezi/...../2019 günü saat 'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Özal ÖZCAN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği uzmanlık eğitimimde çok büyük katkısı olan, çalışma süresince ilgi ve desteğini gördüğüm, uzmanlık eğitimimde bilgi ve deneyimlerini paylaşan değerleri tez danışmanlarım Dr. Öğr. Üyesi Ayşe TAŞTEKİN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇİÇEKOĞLU'na, benimle bilgilerini paylaşmaktan çekinmeyen ve beni destekleyen değerli ekip ve eğitim arkadaşlarıma, uzmanlık eğitimimde yoğun eğitim süresince desteğini ve sevgisini hep yanımda hissettiğim sevgili eşim Emre YILMAZ'a ve beni her zaman destekleyen çok değerli canım ailem; anneme, babama ve kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ezgi YILMAZ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER ve KISALTMALAR	vi
ŞEKİLLER	vii
TABLolar	viii
1. GİRİŞ	1
1.1 Şiddetin Tarihçesi ve Tanımı	4
1.2 Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı.....	5
1.3 Kadına Yönelik Şiddetin Türleri	6
1.4 Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri	7
1.4.1 Cinsiyet/ Toplumsal Cinsiyet Algısı	8
1.4.2 Toplumsal Cinsiyet Rollerini	11
1.4.3 Toplumsal Cinsiyete Dayalı Eşitsizlik ve Ayrımcılık.....	11
1.5 Kadına Yönelik Şiddetin Etkileri	12
1.6 Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı	13
1.7 Kadının Statüsü	14
1.8 Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımı, İstihdamı ve İşsizlik	15
1.9 Sağlık Çalışanları ve Kadına Yönelik Şiddet.....	16
2. GEREÇ VE YÖNTEM	17
2.1. Araştırmanın Tasarımı.....	17
2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer.....	17
2.3. Evren ve Örneklem.....	17
2.4. Veri Toplama Araçları	18
2.5. Araştırmanın Etik Boyutu	18
2.6. Araştırmanın Uygulaması	19
2.7. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi:	20
2.8. Çalışmanın Kısıtlılıkları	21
3. BULGULAR	22
3.1. Kesitsel Çalışma Bulguları.....	22

3.2. Atölye Çalışmaları.....	28
3.2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Yaşanılan Deneyimler	32
3.2.2 Atölye Değerlendirmeleri.....	39
4. TARTIŞMA	40
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
ÖZET.....	47
SUMMARY	48
KAYNAKLAR	49
EKLER.....	53
ÖZGEÇMİŞ.....	101

SİMGELER ve KISALTMALAR

- ŞYTÖ : Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
CEDAW : Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women / Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi
TNSA : Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
KSGM : Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu
WHO : World Health Organization/ Dünya Sağlık Örgütü
Min : Minimum
Max : Maximum

ŞEKİLLER

Şekil 2.1. Yazı tahtasına post-itlerin yapıştırılması 21

TABLOLAR

Tablo 3.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre “Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği” Puan Ortalamaları	22
Tablo 3.2. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalma Sıklıkları	23
Tablo 3.3. Öğrencilerin Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Nedenleri ve Başka Kişi veya Kurumlardan Yardım Talep Etme Durumları	24
Tablo 3.4. Hangi Durumda Kadına Şiddet Uygulanabilir?	24
Tablo 3.5. Kadına Kimler Şiddet Uygulayabilir?	25
Tablo 3.6. Çok Öfkelendiğinizde Hangisini Uygulayabilirsiniz/Uyguladınız?	26
Tablo 3.7. Şiddete Maruz Kalan Bir Kadın Gördüğünüzde Nasıl Bir Tepki Verirsiniz?	27
Tablo 3.8. Öğrencilerin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Bazı Görüşleri	28
Tablo 3.9. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri	29
Tablo 3.10. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği Puanları (n=41)	30
Tablo 3.11. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalma Durumları	31
Tablo 3.12. Öğrencilerin Atölye Değerlendirme Sonuçları (n=41)	39

1. GİRİŞ

Şiddet günümüzde herkesin karşılaşması muhtemel olan ve hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde görülen, sağlık sorunu olarak kabul edilmesi gereken bir durumdur. Dünya Sağlık Örgütü şiddeti (World Health Organization, (WHO), 2002); “fiziksel güç ya da kuvvetin, amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlarla sonuçlanma ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit edici biçimde ya da gerçekten kullanılmasındır” şeklinde tanımlamaktadır. Son yıllarda şiddet içerikli konuların sosyal medyada, gazetelerde, televizyon programlarında, haberlerde sık sık karşımıza çıkması bu sorunun hayatımızda yadsınamayacak kadar çok yer kapladığını düşündürmektedir.

Şiddet; zamana ve topluma göre değişmekle birlikte, temelinde yatan saldırganlık dürtüsü bireyin toplumsallaşma sürecinde öğrendiği bir kavramdır (Kocacık, 2001). Kitle iletişim araçlarında şiddet her gün meşru ve örtük bir biçimde sunulmaktadır. Şiddet haberleri gözle görülür şekilde şiddeti sunarken, diziler reklamlar izleyicinin farkında olmadığı örtük bir şekilde kadına yönelik şiddeti sunmaktadır. Bu durum şiddeti olağanlaştırmakta ve kadına yönelik şiddete alışılmakta, normal karşılanmaktadır (Ünlü ve ark., 2009).

Şiddet cinsiyetçi bir yaklaşım taşırsa kadına yönelik şiddet ortaya çıkar. Biyolojik ve toplumsal cinsiyet kavramları kadına yönelik şiddetin temelinde yatar. Biyolojik cinsiyet doğuştan genetiğimizin getirdiği fizyolojik ve biyolojik açıdan sahip olduğumuz kadın ve erkek özelliklerini ifade eder. Toplumsal cinsiyet ise toplumun cinsiyetlere atfettiği geleneksel özellikleri ifade eder ve toplumun sosyal yapısıyla ilişkilidir. Bireyler toplumda var olmaya başladıkları andan itibaren toplum tarafından kız ve erkek çocuğu olarak toplumun kendilerine uygun bulduğu davranış kalıplarını öğrenirler. Bu öğretiler bireyi hayatı boyunca yönlendirir (Turan ve ark., 2011).

Toplumsal cinsiyet, cinsiyet ayrımcılığını ortaya çıkarır. Cinsiyet ayrımcılığının önemli bir sonucu ise kadına yönelik şiddettir (Bora, 2012). Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'nde kadına yönelik şiddet; her alanda gerçekleşen, kadınların fiziksel ve psikolojik zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi, bu eylemin yapılacağına dair tehdit, zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanması olarak yer almaktadır (Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, 2018). Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan haklarını ihlaline yol açan ve şiddet olarak tanımlanan her türlü ve tutum ve davranıştır (Resmi Gazete, 2012).

Türkiye'de şiddetin en önemli nedeni; kadın ve erkeğin eşit olanaklara sahip olmaması, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına ve uygulanmasına gereken önemin verilmemesi, toplumun ataerkil erkek egemen bir yapıya sahip olmasıdır (Kılıç ve ark., 2014). Şiddetin kabul edilebilir bir davranış olduğunu düşünmek şiddet davranışını uygulamanın bir belirleyicisi olarak kabul edilir (Gellman et Waack-Delucia, 2006).

Kadına yönelik şiddeti önlemek için yapılan uygulamaların gençlere yeterince ulaşmadığı, toplumda kabul gören kadın-erkek cinsiyet rollerini benimsemeye yönelik tutumların hemşirelik öğrencilerinde yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (Kanbay ve ark., 2012). Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, içinde yaşadıkları kültürün normları ve şiddete tanık olma durumları kadına yönelik şiddet konusunda mesleki rollerine ilişkin tutumlarını etkilemektedir (Sabancıoğulları ve ark., 2016). Hemşirelik öğrencilerinin şiddet ile ilgili düşünce ve tecrübelerinin belirlenmesinin, şiddete karşı farkındalık oluşturma ve şiddeti önleme çalışmaları için önemli olduğu belirtilmektedir. Profesyonel bir meslek grubunun üyesi olmaya hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddet konusunda çağdaş bir tutum sergilemeleri gerekir (Karabulutlu, 2015).

Çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddet konusunda tutumlarını değerlendirmek ve atölye çalışması ile kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılıklarını geliştirmektir. Çalışmanın hipotezleri aşağıdaki şekildedir;

AS1: Hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete karşı tutumları sosyo-demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterir.

AS2: Atölye çalışmasında verilen eğitimin hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete karşı tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi var.

Hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete karşı tutumlarını ölçen az sayıda araştırma bulunmaktadır. Literatürdeki bu araştırmaların sonuçlarına göre hemşirelik öğrencileri toplumsal cinsiyet rollerinden etkilendiği, şiddet deneyimi olan bireylerin şiddet tutumlarının yüksek olduğu ve şiddet mağduru bireylere karşı mesleki sorumluluklarını yerine getirmek için yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları elde edilmiştir. Araştırmamız hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin, şiddetle karşılaşma durumlarının, şiddeti uygulayabilme yatkınlıklarının, şiddet uygulama gerekçeleri hakkında düşünceleri doğrultusunda kadına yönelik şiddete karşı tutumlarının belirlenmesini amaçlamıştır. Öğrencilerin kadına yönelik şiddete karşı tutumları üzerinde atölye çalışmasının etkisine bakarak elde edilen sonucun ve atölye değerlendirme formu ile elde edilen verilerin bu konuda yapılacak diğer çalışmalara kaynak teşkil edeceği ve atölye çalışmasının öneminin anlaşılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.1 Şiddetin Tarihçesi ve Tanımı

Şiddet; zamana ve topluma göre farklılık göstermekle birlikte, altında yatan sebep saldırganlık dürtüsüdür ve bu dürtü bireyin toplumsallaşma sürecinde öğrendiği bir olgudur (Kocacık, 2001).

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti bireyin fiziksel güç kullanması ya da sahip olduğu gücü kullanmakla tehdit etmesi sonucunda maruz kalan birey/bireylerde psikolojik zarar, yaralanma, ölüm gibi durumlara yol açan ve kasıtlı olarak yapılan davranışlar olarak tanımlamıştır (WHO, 2002). Dünya sağlık örgütü şiddeti bireyler arası şiddet, özellikle partnerlerden olmak üzere yakınların uyguladığı şiddet, savaş ve soykırım gibi toplu şiddetler olarak sınıflandırmıştır (WHO, 2002).

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünya çapında istismar ve şiddete maruz kalan birey sayısı oldukça fazladır ve bu durum hastalık yükünü arttırmaktadır (WHO, 2002).

Şiddet herhangi bir konuda üstünlüğü olanın buna dayanarak üstünlüğü olmayana zarar vermesi olarak tanımlanabilir. Bu tanımdan yola çıkarak müşkül olan grubun şiddete uğradığı görülmektedir. Şiddetle karşılaşan grup genelde toplumsal açıdan bakıldığında kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve engellilerdir (Akkuş ve Yıldırım, 2018). Bir canlıya zarar vermeyi hedefleyen, bilerek yapılan, güç içeren hareketler olarak nitelendirilen şiddetin temelinde biyolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, politik ve psikolojik faktörler etkilidir ve bireyin düşünce, tutum ve davranışlarıyla bağlantılı çok boyutlu bir olgudur (Yılmaz,2011).

Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazetesi'nin 2012 yılı Mart ayı sayısında 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" kapsamında şiddet; "kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri,

buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış” olarak tanımlanmıştır.

1.2 Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı

İnsanlığın varoluşundan itibaren şiddetin varlığını kabul edebiliriz. Dolayısıyla kadına yönelik şiddet de yüzyıllardır süregelen bir sorun olmakla birlikte bu durumun bir sorun olduğu ancak 20.yüzyılda insan haklarının gelişmesiyle kabul görmüştür. İnsan haklarının gelişmesiyle bir sorun olarak algılanmaya başlayan kadına yönelik şiddet konusunda yapılmaya başlanan çalışmalar devam etmektedir. Bütün bunlar yeterli gelmemekte kadına yönelik şiddet günümüzde en önemli toplumsal sorunlardan biri olarak görülmektedir (Yıldırım, 2016).

Şiddet; güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümü olarak tanımlanmakla birlikte, kadına yönelik şiddet; Birleşmiş Milletler (BM) Genel Meclisi tarafından 1993 yılında kabul edilen “Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi”nde; cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi olarak engellenmesidir” şeklinde tanımlanmaktadır (CEDAW 1993). Yine BM tarafından “ 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonu”nda ise kadına yönelik şiddet, “kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun, cinsiyete dayalı her türlü şiddet” olarak tanımlanmaktadır (ICPD 1994).

Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazetesi'nin 2012 yılı Mart ayı sayısında 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" kapsamında kadına yönelik şiddet; "kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış olarak" tanımlanmıştır.

Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır (Subaşı ve Akın, 2003).

1.3 Kadına Yönelik Şiddetin Türleri

Şiddet bir bütün olarak yaşanır ve alt boyutlarda ele alınır. Şiddet; fiziksel, cinsel, sözel, ekonomik ve duygusal (psikolojik) şiddet olarak gruplandırılabilir (Akyüz ve ark., 2012).

Uygulanma biçimlerine göre şiddet türleri Polat'ın tanımına göre şu şekildedir (Polat,2016):

Fiziksel Şiddet: Sık karşımıza çıkan, fiziksel güç kullanmaya dayanan, karşısındaki kişiyi dövmek, hırpalamak eylemleriyle başlayan ve öldürmeye kadar gidebilen şiddettir. Fiziksel şiddet vücut üzerinde sıyrıklar, ekimozlar, kırıklar vb. olarak belli olur.

Cinsel Şiddet: Mağdura cinsel davranışlar üzerinden zorlayıcı ve yıkıcı saldırganlık içeren şiddet türüdür. Amaç sadece mağdurun cinselliğinden faydalanmak değil aynı zamanda mağduru korkutmak, utandırmak, kontrol etmek ve mağdura zarar vermektir.

Duygusal/Psikolojik Şiddet: Temelinde insanın maruz kaldığı şiddet sonucu ortaya çıkan psikolojik hasar yer almaktadır. Bazen tek başına, bazen de diğer şiddet türleriyle birlikte görülmektedir. Örneğin; fiziksel şiddete maruz kalmış bir mağdur aynı zamanda duygusal şiddete de maruz kalmıştır. Duygusal şiddeti fiziksel ve cinsel şiddetten ayıran özelliği ise somut olan bulgularla karşımıza çıkmayıdır. Daha çok soyut göstergelere sahiptir.

Duygusal şiddet, sözel şiddet olarak uygulanmaktadır. Sözel şiddet, söz ve hareketlerle korkutma, cezalandırma, aşağılama, hakaret etmek, güvenini sarsacak söylemlerde bulunmak, kadını duygusal olarak yaralayacak cümleler kurmak olarak örneklendirilebilir. Duygusal şiddete sebep olan davranışlar; reddetme, tek başına bırakma, yıldırma, suça yöneltme, duygusal tepki vermeyi reddetme, aşağılama, kendi çıkarına kullanma, vaktinden önce yetişkin rol verme olarak sıralanabilir.

Ekonomik şiddet: Bireyin sahip olduğu ekonomik özgürlüğüne el konulmasıdır. Ekonomik kaynakların kadın üzerinde bir yaptırım, kontrol aracı ve tehdit unsuru olarak kullanılması ekonomik şiddettir. Ekonomik şiddet davranışları, kadının çalışmasına izin vermemek, çalışıyor ise kazandığı paraya el koymak, ailenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılamamak, kısıtlı harçlık vermek veya hiç harçlık vermemek şeklinde söylenebilir.

1.4 Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı raporda bireyin şiddete maruz kalmasında risk faktörlerini çocuk istismarı ve ihmali, madde bağımlılığı, ebeveynler arası uyumsuzluk, düşük sosyoekonomik düzey, cinsiyet eşitsizliği olarak sıralamıştır. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ülkelerde şiddet uygulanma oranı daha yüksektir (WHO, 2002).

Türkiye’de şiddetin ve hatta daha da yaygın olarak da kadına yönelik şiddetin görülme nedenleri arasında; kadın ve erkeğin eşit imkanlara sahip olmaması, toplumsal cinsiyet kavramının ataerkil bir dayanağının olması, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı ve bu kavramın getirilerinin uygulanmasına yeterince önem verilmemesi söylenebilir (Kılıç ve ark., 2014). Kadının şiddet görme olasılığını etkileyen bazı risk faktörleri vardır. Bunlar; şiddete tanıklık etme (babanın uyguladığı şiddeti görme), kadının geçmişte fiziksel şiddet deneyiminin olması, zayıf akıl sağlığı, düzenli alkol tüketimi, eğitim ve çalışma sınıfının düşüklüğü olarak sıralanabilir (Jeyaseelan et al., 2004).

Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırıldığı literatürler incelendiğinde; kadın olmak başlı başına bir risk faktörünü oluştururken bunun temelinde toplumsal cinsiyet kavramının yer aldığı göze çarpmaktadır.

1.4.1 Cinsiyet/ Toplumsal Cinsiyet Algısı

Şiddete cinsiyetçi bir yaklaşımla bakılırsa kadına yönelik şiddet ortaya çıkar. Biyolojik ve toplumsal cinsiyet kavramları kadına yönelik şiddetin ortaya çıkışındaki temel olgulardır.

Cinsiyeti, biyolojik ve toplumsal cinsiyet olarak iki aşamada tanımlayabiliriz. Biyolojik cinsiyet; bireylerin doğuştan sahip olduğu, genler ile belirlenen cinsiyettir. Toplumsal cinsiyet ise, toplumların sosyal ve geleneksel yapısına bağlı olarak bireylerin taşıdığı biyolojik cinsiyete uygun gördüğü rolleri ifade eder. Bireyler yetiştirilirken kız ve erkek çocuk olarak toplumun onlardan beklediği görevleri öğrenirler. Bu durum bireyin hayatı boyunca devam eder ve hayatına yön verir (Turan ve ark., 2011). Cinsiyet, bireyin doğuştan sahip olduğu fizyolojik, biyolojik ve psikolojik unsurları ifade eder (Ersoy, 2009).

Toplumsal cinsiyet geçmişten günümüze kadar süregelen toplumların çoğunda karşımıza çıkan bir kavramdır. Bireylerin, kadın ve erkek olarak biyolojik farklılığının sonucunda oluşan ayırım zamanla kalıplaştırılmış ve bireylere kadın-erkek ayrı olarak toplum tarafından roller atfedilmiştir (Turan ve ark., 2011). Toplumsal, kültürel ve psikolojik olarak cinsiyetlere ait ayırıcı bazı gereklilikler, kazanımlar olması ve cinsiyet sahiplerinden bunlara uygun davranılmasının beklenmesi toplumsal cinsiyet olarak adlandırılır (Ersoy,2009).

Bireylerin biyolojik olarak sahip oldukları kadın cinsi ve kadın cinsine yönelik oluşturulan kadınlık cinsiyeti doğuştan sahip olunan bir durum değildir. Toplumsal yapıya uygun olarak sonradan oluşturulan, öğretilen ve öğrenilen bir olgudur (Bingöl, 2014). Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğe sosyokültürel olarak biçilen rol ve sorumluluklar olarak kabul edilip, topluma ve zamana göre değişiklik göstermektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ulusal ve uluslararası güncel politikalara göre oluşmakta, bu durum bireyler arası eşitsizliğe sebep olmaktadır. Bu eşitsizlik daha çok kadınları etkilemekte, kadınlar erkeklerden daha sağlıklı, daha eğitimsiz, iş gücüne daha az katılan ve daha az gelir getiren bir konumda olmaktadır (Demirgöz Bal, 2014).

Kadın ve erkek olarak sahip olunan rol ve sorumluluklar toplumsal cinsiyet kavramı içerisinde sosyal olarak belirlenir ve toplumlara ve zamana göre farklılık gösterir. Toplumsal cinsiyet çeşitli etkenler sonucu şekillenmekte ve bireyin hayatını her döneminde farklılaşarak etkilemektedir(Akın, 2007). Cinsiyet ayrımcılığını ortaya çıkaran bir durum da toplumsal cinsiyet kavramıdır. Cinsiyet ayrımcılığının sonucunda kadına yönelik şiddet ortaya çıkar (Bora, 2012)

Bir toplumun yaşadığı coğrafyaya, toplumun gelişmişlik seviyesine, ırka ve zamana göre değişen, toplumun sosyal-kültürel yapısına uygun belirlenen toplumsal cinsiyet kavramı ve rolleri, siyasi ve ekonomik toplumsal yapıdan da etkilenir (Ökten, 2009). Toplumsal cinsiyet toplumların cinsiyetleri algılama ve iki cinsi birbirinden ayırt etme şeklini ve toplumların cinsiyetlere sosyal ve kültürel yapıya uygun verdikleri rolleri kapsamaktadır (Ecevit, 2011).

Toplumsal cinsiyetin oluşmasını açıklayan, doğacı görüş ve gelişmeci görüş olmak üzere iki görüş vardır. Doğacı görüş; toplumsal cinsiyeti biyolojik faktörlere bağlamaktadır. Kadın ve erkek arasında fiziksel farklılıklar vardır. Erkekler fiziki açıdan kadınlara göre daha kuvvetlidir ve bu sebeple tarihsel gelişimin başlarında avcı, savaşçı olup haneden uzaklaşabildiler. Kadınlar ise erkeklere göre fiziki güç olarak daha zayıf olduklarından ve biyolojik olarak çocuk doğurma özelliklerinden dolayı tarihsel gelişimin başlarından itibaren haneye bağımlı oldular. Bu süreç zamanla gelişen toplumlarda da devam etmiş ve erkekler hane dışındaki işleri üstlenirken, kadınların hanedeki işleri üstlenmeleri biyolojik, genetik ve fiziksel yapısına daha uygun görülmüştür. Gelişmeci görüş ise; doğurganlık özelliği hariç kadın ve erkek arasında biyolojik bir farklılığın olmadığını; toplumsal cinsiyet kavramının, yüklediği davranış ve sorumlulukların kişinin yetiştiği sosyokültürel yapıya göre şekillendiğini savunmaktadır. Örnek olarak da gelişen teknolojiyle birlikte iş alanlarında fiziksel gücün önemini yitirmesi ile kadınların erkeklerin yaptığı pek çok işi yapabileceğini, erkeklerinde buna keza ev işlerinde kadınlar kadar aktif olabileceklerini göstermişlerdir. Cinsiyete dayalı özellikler ile kişiye ait karar alma, davranış, düşünme gibi bireysel özellikler arasında bir ilişki bulunmadığını, bu faktörleri toplumsal yapının özelliklerinin etkilediğini savunmuşlardır (Ecevit, 2011).

Geçmişten gelen tarihsel süreçte kadın ve erkek arasındaki farklılıklar ve toplumsal cinsiyet, sosyolojik açıdan iki aşamada ele alınır. Biyolojik yapıya dayalı toplumsal cinsiyet görüşünü savunan biyolojik determinizm doğacı görüşe eş değerdir. Biyolojik yapı temelinde kromozomlar, cinsel organlar, hormonlar ve diğer fiziksel özellikler yatmaktadır. Kadınların ve erkeklerin, davranışlarını ve psikolojilerini cinsiyet özelliklerinin, hormonlarının etkilediği düşünülmektedir. Diğer bir görüşe göre toplumsal cinsiyet sosyal müdahaleler ile şekillenir. Biyolojik farklılıklar sabit kalır, cinsiyet farklılıkları, kadınların ve erkeklerin nasıl davranması gerektiği toplumsal müdahaleler sonucu oluşur. Bunun sonucunda kadınlar, “kadın olmak” zorunda olarak baskı altında kalırlar (Stanford University, 2017). Toplumsal cinsiyet rejimi, kadın ve erkeğin toplum içindeki toplumsal hayata katılma oranını, toplumsal hayatta nasıl ve nerede duracağını temel alarak hangi rolleri üstleneceklerini ve statülerini belirler (Ökten, 2009).

1.4.2 Toplumsal Cinsiyet Rollerini

Toplumsal cinsiyet rollerinin taraflar tarafından nasıl algılandığını belirleyen bir çalışmanın sonuçlarına göre; “kadın” olmak kadın katılımcılar tarafından kırılğan, ilgiye muhtaç, bağımlı, karmaşık, yaşamın devamını sağlaması beklenen, sorumluluk sahibi olması ve mutluluk vermesi beklenen, ikincil olarak tanımlanmıştır. Erkek katılımcılar ise “erkek” olmayı birincil, yöneten, koruyan, sahiplenen, mücadelecii, ailesinin sorumluluğunu alan, duygusal olmaması gereken, ilgi bekleyen olarak tanımlamıştır (Topuz ve Erkanlı, 2016).

Türk atasözlerine bakıldığında kadına verilen roller eş ve anne olmak ve bunlara dair görevler, aile içindeki görevlerdir. Kadın özalde eşi ile, genelde bakıldığında ise erkeklerle eşitlik ilişkisinden ziyade otorite ilişkisi içindedir. Kadın aile içerisinde bir birey olarak değil aile üyesi olarak kabul görür. Erkeğin kadından daha zengin olması, evlenilecek kadının ailesine göre damgalanması, kayınvalide ile gelinin iyi bir iletişim içinde olmaması, erkeğin kadını sevebileceği gibi dövmeye de hakkının olduğu mesajlarını içeren atasözleri bulunmaktadır (Günindi Ersöz, 2010).

1.4.3 Toplumsal Cinsiyete Dayalı Eşitsizlik ve Ayrımcılık

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'nin (CEDAW) 1. Maddesi şu şekilde tanımlanmıştır (Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, 2018):

“Kadınların, medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya diğer sahalardaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelecektir.”

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı kadınları daha çok etkilemekte ve kadınların siyasal, sosyal ve ekonomik haklarına ulaşmakta zorluklar yaşamalarına, toprak edinme gibi miras durumlarında haksız bir eşitsizliğe uğramalarına neden olmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde dezavantajlı durumda olan kadındır (Üner, 2008). Kadınlar toplumsal yaşama katılmak için çabalarken çalışma hayatı, eğitim, sağlık, siyaset gibi alanlarda toplumsal eşitsizliğe dayalı zorluklarla karşılaşmaktadırlar (Çakır, 2008).

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık kadınları en çok eğitime ulaşmada, siyasette temsil edilmede ve çalışma alanlarındaki eşitsizliklerde etkilemektedir (İlhan Tunç, 2009; Anbarlı Bozatay ve Kutlu, 2014; Derman ve Efiltili Atay, 2016).

Geçmişten günümüze gelen toplumsal cinsiyet ayrımı hemen hemen her toplumda görülmekte olup, toplumların yapılarına göre ayrımcılık şekli ve şiddeti değişkenlik göstermektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımına göre haksız uygulamalar, haksız tanımlamalar ve haksız statüler oluşmakta, eşitsizlikler ortaya çıkmaktadır (Bingöl, 2014).

1.5 Kadına Yönelik Şiddetin Etkileri

Kadınların yaşadığı şiddetin yarattığı korku ve endişe duyguları birçoğunun sağlığını, özellikle ruh sağlığını olumsuz etkilemektedir. Uykusuzluk, değersizlik duyguları, şiddet karşısında kendini yalnız, aciz ve güçsüz hissetme, daha önce yaptığı sosyal aktivitelerden zevk almama, gördüğü şiddetten utanç duyma, kendine ve başkalarına yönelik şiddete eğilim gibi depresif belirtileri beraberinde getirmektedir (Tezcan ve ark., 2009). Güneri Yöner'in (2017) çalışmasının sonuçlarına göre; sözel saldırganlığın artması kişilik özelliği olarak dışadönüklük ile, öfke ve düşmanlığın artması kişilik özelliği olarak içedönüklük ile ilişkilendirilmiştir. Fiziksel, sözel

saldırganlık ve öfke duygusu kişi de düşmanlık oluşturmakta, düşmanlık arttığında yeniliğe kapalılığı beraberinde getirmektedir. Tüm bunlar arttığında kişide özenetim ve yumuşak başlılık özelliklerinde azalma, duygularının dengesini kurmakta güçlük çekmede artış görülmektedir.

Tanzanya'da yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre kadınlar şiddete uğradıklarını bildirmekten korkuyorlar. Çünkü şiddete uğradıklarını bildirdikleri kurum ve kuruluşlardaki görevli kişiler (sosyal hizmet görevlisi, hukuk sorumluları, dini liderler, sağlık çalışanları vd.) tarafından dinlenilmeyeceklerini, suçlanacaklarını, eğer şiddeti bildirir ve rapor edilirse daha sonrasında şiddet uygulayan tarafın aynı davranışlarına misliyle tekrar maruz kalacaklarını düşünmekte (Michauet al., 2002).

Şiddet gören kadınların (n=221) %41.8'i yaşadıkları fiziksel rahatsızlıkların sebebi olarak maruz kaldıkları şiddeti görmekte (Cokeret al., 2005). En sık dile getirilen şikayetler; kalp ve dolaşım sistemi rahatsızlıkları (%4.9), sırt ağrıları (%3.5), kronik ağrılar (%3.4), artrit (%3.0), sinir sistemi hasarı (%2.4), astım gibi solunum sistemi rahatsızlıkları, depresyon gibi psikolojik rahatsızlıklar, otoimmün hastalıklar ve allerjiler olarak sıralanabilir (Cokeret al., 2005).

1.6 Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı

2015 yılında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KGSM) bünyesinde Türkiye genelinde yapılan araştırmanın verilerine göre, kadınların yaşamın herhangi bir döneminde fiziksel şiddete uğrama oranı %35.5, cinsel şiddete uğrama oranı %12.0, fiziksel ve /veya cinsel şiddete uğrama oranı ise %37.5 olarak belirlenmiştir. Kadınların son 12 ay içerisinde maruz kalma durumları ise fiziksel şiddete %8.2, cinsel şiddete %5.3, fiziksel ve /veya cinsel şiddete %11.0 olarak ifade edilmiştir. Aynı çalışmada kadınların duygusal şiddet/istismar durumuna yaşamının herhangi bir döneminde %43.9, son 12 ay içerisinde 25.7 oranlarında maruz kaldıkları belirlenmiştir. Ekonomik şiddet/istismara yaşamının

herhangi bir dönemde maruz kalan kadın oranı %30,son 12 ayda %14.6'dır.

KSGM bünyesinde 2015 yılında yapılan araştırmanın veri sonuçlarına göre; evlilikte cinsel ilişkiye zorlamaya yönelik tutumlar alt başlıklarında incelendiğinde kadının canı istemiyorsa %85.5, eşi sarhoş ise %89.0, kadının sağlık sorunları varsa %95.1, eşi kadına kötü muamele ediyor ise %91.4 oranları görülmüştür.

KSGM araştırma sonuçlarına göre 7459 kadına on beş yaşından önce cinsel istismara uğrama durumları yüz yüze görüşme ve kart yöntemleri ile sorulmuş 610 kadın evet cevabını vermiştir. Gebeliği sırasında fiziksel şiddete maruz kalmış kadınların oranı %8.3'tür. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 verilerine göre bir erkeğin eşine en az bir nedenle fiziksel şiddet uygulamasını doğru bulan kadınların oranı %13'tür.

1.7 Kadının Statüsü

Kadının statüsü ülkemizde eğitim, çalışma, toplumsal cinsiyet rolleri gibi faktörler tarafından belirlenir. Kadının statüsünün erkeğin statüsünden düşük olması erkek ile kadın arasında güç dengesizliğine sebep olmakta bu durum kadının aleyhine sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla da kadının statüsü kadına yönelik şiddetin temel nedeni olarak gösterilmektedir. Kadının statüsünü oluşturduğu düşünülen bileşenler; toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitsizlik ve ataerkil yapı sonucu erkeğin bu eşitsizliğin sürdürülmesinden taraf olmasıdır (Okutan, 2007).

Kadınların yaşamlarında dünya genelinde ikinci sınıf muamele görmeleri düşük toplumsal statüye dolayısıyla da sağlık ve eğitim gibi alanlardaki hizmetlerden yeterince ya da zamanında yararlanamama gibi negatif etkilere sebep olmaktadır (Demirgöz Bal, 2014).

Okur-yazarlık bilgi ve becerilere sahip olmayı, yaşam içerisindeki zorluk ve

karmaşıklıklarla başa çıkmayı, topluma tamamen katılma yeteneğini sağlar. Okur-yazar olmamak yoksulluğu ve sosyo-ekonomik fırsatlardan yararlanamamayı ve dışlanmayı beraberinde getirecek güçlü bir etkiye sahiptir (United Nations, Trendsand Statistics,2015) . TNSA 2013 verilerine göre; erkek nüfusunun %49'u, kadın nüfusunun ise %36'sı en az ortaokulu tamamlamıştır. En az lise mezunu olan nüfus oranı ise erkeklerde %29, kadınlarda %21'dir. Kadın nüfusun kendi içerisindeki eğitim oranlarına bakılacak olursa; yüzde 53'ü en az ortaokul mezunudur ve okuma yazma bilen kadınların oranı yüzde 93'tür. Kadınların yüzde 31'i ise lise mezunudur.

TNSA verilerine göre kadınlar eşlerinden 4.3 yaş daha gençtir. Kadınların sadece %4'lük kısmı eşlerinden iki yıl veya daha büyüktür. Kadınlar %42'si eğitim seviyeleri kendilerinden yüksek erkeklerle evlenmişlerdir. Aynı çalışmanın sonuçlarına göre kadınlar çalışmama sebebi olarak %22 oranında ev kadını olmayı, %19 oranında çocuk bakımını, %17 oranında ise öğrenci olmayı sebep olarak göstermiştir. Türkiye'de genel olarak çocuk bakımı anne ve akrabaların üzerinde yoğunlaşmış olup, yuva ve kreş gibi bakım kuruluşlarının kullanım oranı %15'tir (TNSA, 2013).

1.8 Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı, İstihdamı ve İşsizlik

Bir nüfusu oluşturan bireylerin tamamladığı en yüksek eğitim seviyesi, o toplumun beşeri sermaye ölçüsüne göre iş gücündeki bilgi ve becerilerin ölçüsüyle doğru orantılıdır (United Nations, Trendsand Statistics, 2015). Teknolojik gelişmeler, sektörel değişimler, hukuki ve sosyo-kültürel değişiklikler ile birlikte kadının çalışma hayatında yer alması kolaylaşmış ve 21. yüzyılda fiziki gücün önemini yitirmesi beraberinde estetiğin, duygusal zekanın öneminin arttığı güncellenen üretim tarzında kadınlar açısından dezavantajlı olan durum avantajlı hale gelmeye başlamıştır (Yorgun, 2010). Nüfusun eğitim seviyesi ve bu seviye içerisinde özellikle kadının eğitim seviyesi toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını etkiler. Kadınların sahip olduğu eğitim seviyesi, kadınların işgücündeki istihdamını ve niteliğini ivmeleyen bir faktördür (Keskin, 2018). TÜİK verilerine göre de eğitim

seviyesi artan kadınların, çalışma hayatını katılımları da artmıştır (TÜİK, 2018).

Yapılan çalışma kapsamında ilkokulu bitirmemiş kadınların yüzde 21'i, lisans ve üzeri eğitim alan kadınların ise yüzde 64'ü çalışmaktadır. Çalışma durumunun sahip olunan çocuk sayısı ile ters orantılı olduğu görülmüştür. Çocuk sayısı arttıkça, kadınların çalışma durumu azalmaktadır (KSGM, 2015).

Hanehalkı işgücü araştırması verileri; 2016 yılında, Türkiye'de 15 ve üzeri yaş istihdam oranı %46,3'tür. Bu oran erkeklerde %65,1, kadınlarda %28 olarak görülmüştür (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2018). TÜİK 2018 yılı istatistiklerine göre işgücüne katılım oranı yüzde 53.7 olarak belirlenmiş olup, bu oran erkeklerde yüzde 73, kadınlarda ise yüzde 34.8'dir (TÜİK, 2019).

1.9 Sağlık Çalışanları ve Kadına Yönelik Şiddet

Sağlık çalışanlarından biri olan hemşirenin şiddet mağduru kadına karşı tıbbi bakım ve danışmanlık sorumluluğu vardır (Dişsiz ve Hotun Şahin,2008).

Kadının, ailenin ve toplumun sağlığının korunması ve iyileştirilmesinde hemşirelerin savunuculuk, danışmanlık, eğitim ve bakım rollerinin işlevselliği vardır. Ancak sağlık çalışanlarının çoğunluğu, şiddete uğramış kadını tanılamakta, gereksinimlerini belirlemekte ve sorumluluğunu üstlenmede yetersiz kalmaktadır. Sağlık çalışanları kadına yönelik şiddet karşısında ve önlemede yeterli eğitime sahip değildir (International Nurses' Day,2001).

Bu bilgiler ışığında hemşirelik eğitim programlarında kadına yönelik şiddete ilişkin hemşirenin algısı, rol ve sorumluluklarına daha fazla yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tasarımı

Bu çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Çalışmanın birinci aşaması kesitsel araştırma tipinde olup, sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin kadına yönelik şiddet konusundaki bilgi ve tutumları değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise hemşirelik öğrencilerine literatür doğrultusunda hazırlanan kadına yönelik şiddet eğitim programının öğrencilerin düşünce ve davranışları üzerindeki etkisini incelemek için tek gruplu ön test-son test yarı deneysel araştırma tasarımı kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer

Çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde 17 Ekim – 25 Aralık 2017 tarihleri arasında hemşirelik bölümü öğrencileri ile yürütülmüştür.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümüne 2017-2018 eğitim öğretim yılında kayıt yaptırmış öğrenciler oluşturmuştur (N=408). Devamsız, stajlar nedeniyle ulaşamayan öğrenciler dışındaki tüm öğrenciler çalışmaya dâhil edilmiştir. 315 öğrenci ile kesitsel araştırma yürütülmüş ve kadına yönelik şiddet konusunda hemşirelik öğrencilerinin tutumları değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise yine basit rastgele örnekleme yöntemi ile

seçilen 41 hemşirelik 3. sınıf öğrencisi ile atölye çalışmaları yürütülmüştür. Atölye çalışmasına 3.sınıf öğrencilerinin seçilmesinin amacı, öğrencilerin Kadın Sağlığı ve Kadına Yönelik Şiddet konularında temel düzeyde bilgi sahibi olduklarının düşünülmesidir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmuştur;

- 1) Tanılama Formu: Bu form öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini, geçmişte şiddete maruz kalma durumlarını, öfke anında sergilenen davranışlarını, aile içi şiddet öykülerini ve ebeveynler arasındaki şiddet ilişkilerini değerlendirmek için hazırlanmıştır.
- 2) Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği (ŞYTÖ): Ölçek, Çetin (2011), tarafından ortaöğretim ve üniversite düzeyinde eğitim-öğretim gören ergenlerin şiddete yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek tek boyuttan ve 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 10, en yüksek puan ise 50'dir. Toplam puan veren ölçekte, tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Yükselen puanlar şiddet eğiliminin yüksek olduğuna işaret etmektedir. 5'li Likert (1-Hiç katılmıyorum ve 5-Tamamen katılıyorum) tipi bir ölçektir. Tek faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %43,826'dır. Ölçeğin 10 madde için Cronbach's Alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur (Çetin, 2011).
- 3) Atölye Değerlendirme Formu: Sadece atölye çalışmalarına katılan öğrenciler doldurmuştur. Beş adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Çalışmanın geliştirilmesi amacıyla yapılmıştır ve kullanılan kılavuzda yer almaktadır.

2.5. Araştırmanın Etik Boyutu

Bu çalışma için Afyon Kocatepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan

(31/03/2017 tarih ve 2017/43 karar numarası) (Ek 2) ve araştırmanın yapıldığı kurum olan Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden izin alınmıştır (Ek 3).

Çalışmaya katılan bütün katılımcılara çalışmanın amacı, gönüllü katılımın esas olduğu, iki kez anket yoluyla veri toplanacağı ve eğitimler için görüşme isteneceği açıklanmıştır. Ayrıca toplanan verilerin bu çalışma dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı söylenmiştir. Çalışmaya katılan tüm katılımcılar gönüllü katılım sağlayacaklarını beyan etmişlerdir.

Araştırmada kullanılan Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği (ŞYTÖ) için Çetin'den (Ek 1), atölye çalışmalarında kullanılan eğitim kılavuzu için Ankara Kadın Danışma ve Dayanışma Vakfı (Ek8) yetkililerinden izin alınmıştır.

2.6. Araştırmanın Uygulaması

Çalışmanın birinci aşamasında, hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve şiddete yönelik tutumlarını değerlendirmek için anket formu uygulanmıştır.

Çalışmanın ikinci aşaması için müdahale grubuna “İç Anadolu Bölgesinde Kadına Yönelik Şiddete Karşı Duyarlılık Geliştirilmesi ve Yerel İşbirlikleri Kurulması Projesi” kapsamında hazırlanmış olan kolaylaştırıcı kılavuzu rehberliğinde bir eğitim programı uygulanmıştır. Atölye çalışmaları sınıf ortamında iki tam gün ve 9 oturumdan oluşmuştur. Atölye çalışmalarında kullanılan kılavuz ve Eğitim Programı Ek 2’de verilmiştir. Atölye çalışmalarına dair görüntüler Ek 3’te verilmiştir. Eğitim öncesi toplanan ilk veriler atölye çalışmaları tamamlandıktan iki hafta sonra tekrar veri araçları uygulanarak ikinci ölçümle verilen eğitimin etkisi değerlendirilmiştir.

2.7. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi:

Kesitsel çalışmada öğrencilerin ölçek puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk testi ile belirlenmiştir. Verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. Farklı iki grubun ölçek puanları arasındaki fark Student t testi ile, ikiden fazla grubun ölçek puanları arasındaki fark tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) ile karşılaştırılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Öğrencilere ait sosyo-demografik özelliklerin tanımlayıcı istatistikler ile sunulmuştur. Tanımlayıcı istatistik olarak sayısal değişkenler için ortalama±standart sapma, kategorik değişkenler için ise sayı ve yüzde değerleri verilmiştir. İstatistiksel analizler için SPSS 22.0 programı kullanılmış ve $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Atölye Çalışması'nda yedinci oturum çalışma kapsamına alınan öğrencilerden hayatlarında toplumsal cinsiyete dair yaşadıkları veya şahit oldukları deneyimlerini farklı renkteki post-itlere (olumlu pembe, olumsuz yeşil) yazmaları istenmiştir. Bu deneyimlerin yaşandığı zaman dilimini göstermek için, yazı tahtası beş yaşam dönemine ayrılmıştır (-7'den az, 7-12, 13-17, 18-21, 22+ ve üzeri). Grup üyelerine bu deneyimleri post-itlere yazmaları için 15 dakika süre verilmiştir. Bu süre sonunda, öğrencilerden yazdıkları post-itleri yazı tahtasındaki uygun olan yaşam dönemine yapıştırmaları istenmiştir (Şekil 2.1). 7 yaş ve öncesine ait deneyim bildirilmemiştir. Atölye çalışmalarında elde edilen nitel veriler, niteliksel yöntemle analiz edilmiştir. Kadına yönelik şiddet deneyimlerine ilişkin toplanan cevaplar biyolojik cinsiyet (♀ kız, ♂ erkek), olumlu ya da olumsuz deneyim ve yaşam dönemleri belirtilerek ayrı ayrı incelenmiştir. Cevaplar dört tema altında toplanmıştır. Bunlar; katılımcıların yapmak istedikleri aktivitelere ve eve giriş çıkış saatlerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşadıkları deneyimler, ev ile ilgili işlerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşadıkları deneyimler, toplumsal cinsiyete ilişkin kadınların maruz kaldıkları taciz deneyimleri ve toplumsal cinsiyet rolü farklılıklarına ilişkin yaşadıkları diğer deneyimlerdir.

Şekil 2.1. Yazı tahtasına post-itlerin yapıştırılması

Atölye çalışmalarında elde edilen nicel verilerin normal dağılıp dağılmadığı Shapiro Wilk Testi ile kontrol edilmiş ve bütün ölçek puanlarının normal dağılmadığı görülmüştür ($p < 0.05$). Grubun atölye çalışmaları öncesi ve sonrası ölçek puanları Wilcoxon işaret testi ile karşılaştırılmıştır.

2.8. Çalışmanın Kısıtlılıkları

Bu çalışma yalnızca Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin öznel düşünce ve bulgularını kapsadığından, bu örneklem ile kısıtlıdır.

3. BULGULAR

3.1. Kesitsel Çalışma Bulguları

Araştırmanın kesitsel çalışma bulgularına ait tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre “Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği” Puan Ortalamaları

Değişkenler		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği		İstatistik	
				Ortalama	SS	t/F	p
Cinsiyet	Kadın	248	78.7	18.01	5.48	-8.296	0.000
	Erkek	67	21.3	24.97	7.94		
Aile yapısı	Geniş	64	20.3	18.87	7.23	-0.828	0.409
	Çekirdek	251	79.7	19.65	6.58		
Yaşadığı yer	İl	142	45.1	19.26	7.14	0.158	0.854
	İlçe/kasaba	126	40.0	19.67	6.37		
	Köy	47	14.9	19.72	6.35		
Ebeveynlerin durumu	Evli	292	92.7	19.44	6.54	1.012	0.603
	Biri ya da ikisi yaşıyor	10	3.2	18.20	6.74		
	Boşanmış	13	4.1	21.61	9.97		
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	210	66.6	19.42	6.64	1.224	0.301
	Ortaokul	52	16.5	20.88	6.84		
	Lise ve dengi	44	14.0	18.50	6.68		
	Üniversite	9	2.9	18.00	7.43		
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	120	38.1	19.33	6.88	0.107	0.956
	Ortaokul	62	19.7	19.85	6.47		
	Lise ve dengi	79	25.1	19.34	6.61		
	Üniversite mezunu	54	17.1	19.66	6.89		
Ailenin gelir durumu	Kötü	37	11.7	20.54	6.26	0.507	0.603
	Orta	229	72.7	19.35	6.87		
	İyi	49	15.6	19.36	6.34		
TOPLAM		315	100.0				

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre şiddete yönelik tutumlar ölçeği puan ortalamaları Tablo 3.1'de verilmiştir. Buna göre, erkek öğrencilerin ölçek

puanlarının istatistiksel olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aile yapısı, yaşadıkları yer, ebeveynlerin durumu, ailenin gelir durumu, anne ve baba eğitim düzeyi şiddet tutumlarını etkilememektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %78.7'si kadın, %79.7'si çekirdek aile yapısına sahip, %66.6'sının annesi ilköğretim mezunu, %38.1'inin babası ilköğretim mezunu ve %72.7'sinin geliri giderine denktir. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre şiddet tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve erkek öğrencilerin şiddet tutumlarının kadın öğrencilerininkinden istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Tablo 3.2. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalma Sıklıkları

Değişkenler		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği		İstatistik	
				Ortalama	SS	F	p
Fiziksel şiddet	Hiçbir zaman	215	68.2	18.67	6.79	7.064	0.001
	Nadiren	55	17.5	20.12	5.91		
	Sıklıkla	45	14.3	22.64	6.32		
Sözel şiddet	Hiçbir zaman	231	73.3	18.9	6.92	4.458	0.012
	Nadiren	64	20.3	20.07	5.66		
	Sıklıkla	20	6.4	23.45	6.17		
Cinsel şiddet	Hiçbir zaman	303	96.1	19.34	6.76	2.052	0.130
	Nadiren	9	2.9	23.33	3.70		
	Sıklıkla	3	1.0	23.33	3.21		
Ekonomik şiddet	Hiçbir zaman	288	91.4	19.10	6.58	9.126	0.000
	Nadiren	21	6.7	22.04	6.28		
	Sıklıkla	6	1.9	29.50	5.24		

Öğrencilerin şiddete maruz kalma sıklıkları Tablo 3.2'de verilmiştir. Öğrencilerin fiziksel ve sözel şiddete daha fazla maruz kaldığı belirlenmiştir. Fiziksel, sözel ve ekonomik şiddete maruz kalma sıklığı arttıkça, şiddet tutumlar ölçeği puanlarında da yükselme görülmüştür ($p < 0.05$).

Tablo 3.3. Öğrencilerin Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Nedenleri ve Başka Kişi veya Kurumlardan Yardım Talep Etme Durumları

Değişkenler		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği	
				Ortalama	SS
Nedenler	Ekonomik sebepler	8	2.5	18.12	7.73
	Büyüklerime karşılık verdiğim için	58	18.4	20.72	5.86
	Alkolden dolayı	3	1.0	20.00	2.64
	Herhangi bir nedeni yok	40	12.7	23.23	8.18
	Diğer	21	6.7	22.00	8.15
	Bos bırakan	165	52.4	17.60	6.01
	Cevap vermeyen	20	6.3	21.70	4.74
Başka kişi veya kurumlardan yardım talep etme durumu	Ettim	4	1.3	21.00	9.89
	Etmedim	138	43.8	21.60	7.00
	Boş bırakan	157	49.8	17.52	5.99
	Cevap vermeyen	16	5.1	20.31	4.26

Öğrencilerin aile içi şiddete maruz kalma nedenleri ve başka kişi veya kurumlardan yardım talep etme durumları sorulduğunda (Tablo 3.3), çoğunluğun bu sorulara cevap vermediği görülmüştür. Cevap verenlerin içinde öğrencilerin en çok şiddete maruz kalma nedeni, büyüklerine karşı gelmek olarak belirlenmiştir (%18.4). Şiddete maruz kalmasının herhangi bir nedeni olmadığını beyan eden öğrencilerin şiddete yönelik tutum ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4. Hangi Durumda Kadına Şiddet Uygulanabilir?

Değişkenler		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği		t	p
				Ortalama	SS		
Hiçbir durumda şiddet uygulanamaz	Evet	268	85.1	18.73	5.97	-3.790	0.000
	Hayır	47	14.9	23.80	8.82		
Aldatma durumunda	Evet	35	11.1	25.34	9.20	4.123	0.000
	Hayır	280	88.9	18.76	5.96		
Eşini ihmal etme durumunda	Evet	10	3.2	20.20	9.10	0.337	0.736
	Hayır	305	96.8	19.47	6.63		
Çocuklarını ihmal etme durumunda	Evet	12	3.8	21.75	8.41	1.187	0.236
	Hayır	303	96.2	19.40	6.63		
Karşı gelme durumunda	Evet	12	3.8	20.00	8.23	0.265	0.791
	Hayır	303	96.2	19.47	6.66		
Saygısızlık durumunda	Evet	13	4.1	22.30	8.05	1.546	0.123
	Hayır	302	95.9	19.37	6.63		

Tablo 3.4'te öğrencilerin "hangi durumda kadına şiddet uygulanabilir?" sorusuna vermiş olduğu cevaplar görülmektedir. Öğrenciler arasında en çok kabul gören cevap "hiçbir durumda şiddet uygulanamaz"dır (%85,1). Şiddetin haklı bir nedeni olduğuna inanan ve aldatmanın haklı bir şiddet nedeni olduğunu beyan edenler en yüksek şiddete yönelik tutumlar ölçeği puanına sahiptirler. ($p<0.05$).

Tablo 3.5. Kadına Kimler Şiddet Uygulayabilir?

Değişkenler		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği		t	p
				Ortalama	SS		
Eşi	Evet	28	8.9	23.42	8.34	2.661	0.120
	Hayır	287	91.1	19.11	6.42		
Babası	Evet	19	6.0	23.52	11.28	1.641	0.117
	Hayır	296	94.0	19.23	6.25		
Annesi	Evet	10	3.2	20.80	9.18	0.624	0.533
	Hayır	305	96.8	19.45	6.63		
Kardeşi	Evet	5	1.6	24.60	9.60	1.719	0.087
	Hayır	310	98.4	19.41	6.64		
Hepsi	Evet	3	1.0	31.66	4.93	3.201	0.002
	Hayır	312	99.0	19.37	6.62		
Hiçbiri	Evet	276	87.6	18.88	6.01	-3.187	0.003
	Hayır	39	12.4	23.82	9.40		

Tablo 3.5'te öğrencilerin "Kadına kimler şiddet uygulayabilir?" sorusuna vermiş olduğu cevaplar görülmektedir. Kadına şiddet uygulamaya hakkı olduğu düşünülen kişiler en çok eş (%8.9) ve babadır (%6). Bütün yakınların kadına şiddet uygulayabileceğini düşünenler, en yüksek; hiçbir kimsenin kadına şiddet uygulayamayacağını düşünenler, en düşük şiddete yönelik tutumlar ölçeği puanına sahiptir ($p<0.05$).

Tablo 3.6. Çok Öfkelendiğinizde Hangisini Uygulayabilirsiniz/Uyguladınız?

		n	%	Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği		t	p
				Ortalama	SS		
Tokat	Evet	39	12.4	25.38	6.76	6.191	0.000
	Hayır	276	87.6	18.66	6.28		
Yumruk	Evet	17	5.4	30.00	5.92	7.141	0.000
	Hayır	298	94.6	18.89	6.25		
İtme	Evet	47	14.9	22.72	6.36	3.643	0.000
	Hayır	268	85.1	18.92	6.62		
Araçla (bıçak, taş) yaralama	Evet	3	1.0	30.66	7.50	2.931	0.004
	Hayır	312	99.0	19.38	6.62		
Silahla yaralama	Evet	3	1.0	27.00	7.54	1.954	0.052
	Hayır	312	99.0	19.42	6.67		
Kısıtlı harçlık verme	Evet	7	2.2	25.71	6.62	2.499	0.013
	Hayır	308	97.8	19.35	6.65		
Aşırı kıskançlık	Evet	59	18.7	20.59	7.77	1.396	0.164
	Hayır	256	81.3	19.24	6.43		
Küçümseme	Evet	41	13.0	23.21	7.71	3.893	0.000
	Hayır	274	87.0	18.93	6.38		
Ağır sözler söyleme	Evet	144	45.7	20.49	6.84	2.440	0.015
	Hayır	171	54.3	18.65	6.49		
Aşağılayıcı adlar takma	Evet	20	6.3	22.55	7.08	2.114	0.035
	Hayır	295	93.7	19.28	6.64		
Olumsuz hitap	Evet	93	29.5	20.48	7.26	1.697	0.091
	Hayır	222	70.5	19.08	6.43		
Korkutma	Evet	33	10.5	22.84	7.54	3.073	0.002
	Hayır	282	89.5	19.10	6.51		
Tekmeleme	Evet	6	1.9	31.66	5.75	4.627	0.000
	Hayır	309	98.1	19.25	6.51		
Şüphelenme	Evet	42	13.3	21.11	5.70	1.689	0.092
	Hayır	273	86.7	19.24	6.83		
Küfür	Evet	62	19.7	24.11	7.84	5.410	0.000
	Hayır	253	80.3	18.36	5.89		
Tehdit	Evet	24	7.6	22.79	7.48	2.527	0.012
	Hayır	291	92.4	19.22	6.58		
Evden uzaklaştırma	Evet	5	1.6	26.00	8.51	2.197	0.029
	Hayır	310	98.4	19.39	6.64		
Çalışmasını engelleme	Evet	3	1.0	24.33	11.01	1.255	0.210
	Hayır	312	99.0	19.44	6.67		
Parasını elinden alma	Hayır	315	100.0	19.44	6.66		
Huzursuzluk çıkarma	Evet	93	29.5	21.15	6.52	2.865	0.004
	Hayır	222	70.5	18.80	6.68		
Cinselliğe zorlama	Evet	3	1.0	34.33	2.08	3.934	0.000
	Hayır	312	99.0	19.3	6.58		

Tablo 3.6'da "çok öfkelendiğinizde aşağıdakilerden hangisini uygulayabilirsiniz/uyguladınız?" sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar görülmektedir. Buna göre, en çok uygulanan şiddet davranışları; ağır sözler söyleme (%45.7), olumsuz hitap (%29.5), huzursuzluk çıkarma (%29.5), küfür (%19.7) ve aşırı kıskançlıktır (%18.7). Genellikle şiddet davranışlarını uygulayabileceğini / uyguladığını beyan eden öğrencilerin şiddete yönelik tutumlar ölçeği puanları daha yüksektir ($p<0.05$).

Tablo 3.7. Şiddete Maruz Kalan Bir Kadın Gördüğünüzde Nasıl Bir Tepki Verirsiniz?

				Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği			
		n	%	Ortalama	SS	t	p
Aile meselesi olduğunu düşündüğüm için karışmam	Evet	16	5.1	25.18	7.08	3.545	0.000
	Hayır	299	94.9	19.19	6.56		
Başımın derde gireceğini düşündüğüm için hiçbir şey yapmam	Evet	11	3.5	19.72	5.10	0.117	0.907
	Hayır	304	96.5	19.48	6.77		
Şiddetle karşılık veririm	Evet	28	8.9	25.46	8.26	4.081	0.000
	Hayır	287	91.1	18.91	6.26		
Şiddete maruz kalan kadının evi terk etmesine yardım ederim	Evet	18	5.7	21.55	9.13	1.343	0.180
	Hayır	297	94.3	19.37	6.53		
Polise haber veririm	Evet	231	73.3	19.07	6.63	-1.836	0.067
	Hayır	84	26.7	20.64	6.84		
Ailemden yardım isterim	Evet	48	15.2	17.20	4.72	-3.360	0.001
	Hayır	267	84.8	19.90	6.93		
Barıştırmaya çalışırım	Evet	10	3.2	21.20	7.42	0.816	0.415
	Hayır	305	96.8	19.43	6.69		
Telefonla yardım isterim	Evet	41	13.0	20.43	6.67	0.965	0,335
	Hayır	274	87.0	19.35	6.72		
Arayacağı telefon numarası	112	1	.3				
	153	1	.3				
	155	24	7.6				
	156	2	.6				
	171	1	.3				
	183	8	2.5				
	Cevap yok	278	88.3				
Total		315	100.0				

Tablo 3.7’de katılımcılara şiddete maruz kalan bir kadın ile karşılaşıldığında nasıl tepki verecekleri sorulmuş %5.1’i aile meselesi olduğu için karışmam, % 8.9’u şiddetle karşılık veririm, %15.2’si ailemden yardım isterim yanıtlarını vermiştir. Şiddetle karşılık veririm diyen katılımcıların şiddet tutumlar ölçeği puanı anlamlı çıkmıştır. Bu durumda aranabilecek telefon numaraları sorulmuş ve veriler tabloda verilmiştir. Telefon numaraları öğrenilmiş ancak az veri olmasından dolayı anlamlı sonuç elde edilememiştir.

Tablo 3.8. Öğrencilerin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Bazı Görüşleri

Değişkenler		n	%	ortalama	SS
Kadına yönelik şiddet konusunun çözümlenebilir bir problem olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	166	52.7	19.43	6.53
	Hayır	50	15.9	19.38	7.42
	Bazen	99	31.4	19.64	6.69
Türkiye’de kadına yönelik şiddetini azaltmaya ve önlemeye yönelik çalışmaları yeterli buluyor musunuz?	Hayır	210	66.7	19.23	6.61
	Geliştirilmeli	97	30.8	20.06	6.72
	Fikrim Yok	8	2.5	19.50	9.39
	Total	315	100.0		

Tablo 3.8’de öğrencilerin %52’7si kadına yönelik şiddetin çözümlenebilir bir problem olduğunu düşünmekte ve %97.5’i Türkiye’deki kadına yönelik şiddetini azaltmaya ve önlemeye yönelik çalışmaları yeterli bulmamaktadır.

3.2. Atölye Çalışmaları

Atölye çalışmalarına katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 21.00 ± 1.18 (Min=19-Max=24) olarak belirlenmiştir. 41 öğrenci ile yürütülmüştür. Atölye çalışmalarına katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri Tablo 3.9’da verilmiştir. Tablo 9’da öğrencilerin %78’i kadındır, %%75,6’sı geniş aileye sahiptir, %46,3’ü il merkezinde yaşamaktadır, %73,2’sinin gelir düzeyi giderine eşittir. Öğrencilerin %14,6’sının annesinin, %36,6’sının ise babasının lise düzeyinde eğitim düzeyine sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 3.9. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	32	78.0
	Erkek	9	22.0
Aile Yapısı	Geniş	10	24.4
	Çekirdek	31	75.6
Yaşadığı yer	İl	19	46.3
	İlçe/kasaba	15	36.6
	Köy	7	17.1
Anne eğitim durumu	Okuryazar değil	4	9.8
	İlkokul	20	48.8
	Ortaokul	11	26.8
	Lise	6	14.6
Baba eğitim Durumu	İlkokul	17	41.5
	Ortaokul	9	22.0
	Lise	13	31.7
	Üniversite	2	4.9
Gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	1	2.4
	Gelirimiz giderimize denk	30	73.2
	Gelirimiz giderimizden az	10	24.4
Total		41	100.0

Atölye çalışmalarına katılan öğrencilerin Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği puanları Tablo 3.10'da verilmiştir. Buna göre, Atölye Çalışmaları sonrasında öğrencilerin Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği puan ortalamalarında genel olarak düşme olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiksel analizde, öğrencilerin Atölye Çalışmaları öncesi ve sonrası 2., 6., 7., 8., 9. madde ve toplam ölçek ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 3.10. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği Puanları (n=41)

Maddeler		Ortanca	Ortalama	SS	Skewness	Kurtosis	Aralık (Min-Max)	İstatistik
1. Kaba kuvvet kullanmak insanı duygusal olarak güçlü kılar.	Atölye Öncesi	1	1.29	0.64	2.035	2.785	2 (1-3)	Z= -0.262 ^b
	Atölye Sonrası	1	1.26	0.63	2.822	8.774	3 (1-4)	p= 0.794
2. Eğer birilerine vuruluyorsa, bunu hak edecek bir şeyler yapmıştır.	Atölye Öncesi	1	1.73	0.94	0.946	-0.368	3 (1-4)	Z= -2.233^b
	Atölye Sonrası	1	1.48	0.71	1.140	-0.029	2 (1-3)	p= 0.026
3. Gerektiğinde kaba kuvvet kullanırım.	Atölye Öncesi	1	1.78	1.01	1.074	-0.027	3 (1-4)	Z= -1.417 ^b
	Atölye Sonrası	1	1.58	0.89	1.387	0.918	3 (1-4)	p= 0.156
4. İnsanların fiziksel gücünden dolayı benden korkmaları hoşuma gider.	Atölye Öncesi	1	1.24	0.48	1.891	2.983	2 (1-3)	Z= -0.577 ^b
	Atölye Sonrası	1	1.19	0.40	1.598	0.578	1 (1-2)	p= 0.564
5. Birileriyle dövüştüğümde kendimi güçlü hissederim.	Atölye Öncesi	1	1.39	0.77	1.938	2.910	3 (1-4)	Z= -0.462 ^b
	Atölye Sonrası	1	1.34	0.61	1.655	1.700	2 (1-3)	p= 0.644
6. Biri bana vurduğunda ben de ona vururum.	Atölye Öncesi	3	2.85	1.13	-0.026	-0.525	4 (1-5)	Z= -2.742^b
	Atölye Sonrası	2	2.39	1.28	0.706	-0.459	4 (1-5)	p= 0.006
7. Biri beni kızdırdığında onunla kavga ederim.	Atölye Öncesi	3	2.31	0.96	-0.338	-1.298	3 (1-4)	Z= -2.130^b
	Atölye Sonrası	2	2.00	0.92	0.604	-0.424	3 (1-4)	p= 0.033
8. Birinin hakkımda olumsuz şeyler konuştuğunu duyarsam onunla kavga ederim.	Atölye Öncesi	2	2.12	1.00	0.056	-1.520	3 (1-4)	Z= -2.147^b
	Atölye Sonrası	2	1.85	0.90	0.721	-0.450	3 (1-4)	p= 0.032
9. Birilerine sinirlendiğimde ona vurmam beni rahatlatır.	Atölye Öncesi	1	1.58	0.92	1.753	3.344	4 (1-5)	Z= -2.667^b
	Atölye Sonrası	1	1.26	0.50	1.695	2.162	2 (1-3)	p= 0.008
10. Kavga etmek insanların sorunlarını kısa zamanda çözmelerini sağlar.	Atölye Öncesi	1	1.36	0.85	2.928	9.101	4 (1-5)	Z= -1.897 ^b
	Atölye Sonrası	1	1.21	0.68	3.529	12.266	3 (1-4)	p= 0.058
TOPLAM	Atölye Öncesi	17	17.68	5.81	0.963	0.972	25 (10-35)	Z= -3.639^b
	Atölye Sonrası	15	15.6098	5.35	1.743	3.881	25 (10-35)	p= 0.000

Atölye çalışmalarına katılan öğrencilerin şiddete maruz kalma durumları Tablo 3.11’de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin %53,7’si fiziksel, %31,7’si sözel, %12,2’si cinsel, %9.8’i ekonomik şiddete maruz kalmıştır. Öğrencilerin şiddet uygulayan kişinin kimliğini saklamaya yönelik bir tavır sergilediğini göstermektedir.

Tablo 3.11. Atölye Çalışmalarına Katılan Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalma Durumları

		n	%
Çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalma durumu	Yok	19	46.3
	Var	22	53.7
Fiziksel şiddet uygulayan kişi	Boş bırakan	19	46.3
	Cevap vermeyen	2	4.9
	Anne	10	24.4
	Baba	3	7.3
	2.derece akraba	1	2.4
	Aile üyelerinin hepsi	1	2.4
	Anne ve baba	5	12.2
Çocuklukta sözel şiddete maruz kalma durumu	Yok	28	68.3
	Var	13	31.7
Sözel şiddet uygulayan kişi	Boş bırakan	28	68.3
	Cevap vermeyen	1	2.4
	Anne	3	7.3
	Baba	1	2.4
	2.derece akraba	3	7.3
	Aile üyelerinin hepsi	4	9.8
	Anne ve baba	1	2.4
Çocuklukta cinsel şiddete maruz kalma durumu	Yok	36	87.8
	Var	5	12.2
Cinsel şiddet uygulayan kişi	Boş bırakan	36	87.8
	Cevap vermeyen	2	4.9
	Baba	1	2.4
	2.derece akraba	2	4.9
Çocuklukta ekonomik şiddete maruz kalma durumu	Yok	37	90.2
	Var	4	9.8
Ekonomik şiddet uygulayan kişi	Boş bırakan	37	90.2
	Anne	1	2.4
	Baba	1	2.4
	Anne ve baba	2	4.9
Total		41	100.0

Atölye çalışmasının dördüncü oturumunda katılımcılardan, kendilerine verilen ifadelere toplumsal cinsiyete ya da biyolojik cinsiyete ilişkin olarak belirtmeleri istendi. 41 katılımcı içerisinde; 8 katılımcının 1 yanlışı, 4 katılımcının 2 yanlışı, 2 katılımcının 3 yanlışı çıkmıştır.

Atölye çalışması içerisinde 5. Oturumda yapılan cinsiyete dayalı iş bölümü çalışmasında öğrencilerin oluşturduğu ailelerde; kadın ev içerisinde ev işleri, çocuk bakımı vb. gibi aile ile birinci dereceden ilgilenilmesi gereken iş yükünün çoğunluğunu üstlenmiştir. Aile içerisindeki eş olan erkek; sosyal alanda daha fazla vakit geçirebilen, işe giden, dinlenmeye ve kendine zaman ayırmaya vakti olan birey olarak anlatılmıştır. Çizelgeler Ek 4'te yer almaktadır.

3.2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Yaşanılan Deneyimler

Atölye çalışmasında çalışma kapsamı içerisinde yedinci oturumdan elde edilen veriler aşağıda dört temada sunulmuştur.

Tema 1: Yapmak istenilen aktivitelere ve eve giriş çıkış saatlerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşanılan deneyimler

Bu bölümde katılımcıların eve giriş çıkış saatlerine ve yapmak istedikleri aktivitelere ilişkin yaşadıkları sorunlara ait ifadeler aşağıda yer almaktadır. Bir kız öğrenci yaşadığı deneyimi;

“Erkek kardeşime daha fazla değer verilip şımartılırken benim markete bile gitmeme izin verilmezdi. Karanlık çöktüğünde evde olmam lazımdı”(♀, olumsuz,7-12) şeklinde ifade etmiştir. Diğer bir kız öğrenci ise aynı sorunu;

“Babam abime gece geç saatlere kadar gezmesi için izin verirken, ben en fazla

akşam saat altıya kadar dışarıda olabiliyorum” (♀, olumsuz, 18- 21) şeklinde dile getirmiştir. Bu sorun katılımcılar tarafından farklı şekillerde de ortaya konulmuştur.

“Abim tatil zamanlarında istediği işte, istediği şekilde çalışırken; ben çalışmak istediğimde ‘gece geç çıkıp eve nasıl geleceksin’ diyerek benim istediğim işte çalışmama izin verilmemişti”(♀, olumsuz, 18- 21).

“Ramazan bayramında erkek kardeşim ve ben arkadaşlarımızla gezmek istedik. Kardeşim erkek olduğu ve akrabalarla ilgilenmesi gerekmediği düşünüldüğü için arkadaşlarıyla buluşmaya gitti. Ben ise akraba ziyaretine gittim” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Kız olduğumuz için istediğimiz saatte eve dönemiyoruz”(♀, olumsuz, 18- 21).

“Kız çocuğu olduğum için eve istediğim saatte dönemiyorum” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Kadın olduğum için istediğim saatte dışarı çıkamıyorum” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Ben köyde yaşıyorum, yaşıam biraz büyüyünce belli bir saatten sonra dışarı çıkmam ya da arkadaşımın evine gitmem sıkıntı oluyor. ‘Şu saatte eve gel’ deniliyor ya da ‘Neredeydin?’ diye hesap soruluyor. Ama abim istediği saatte arkadaşları ile istediğini yapıyor, geziyor hatta bazen eve gelmiyor bile. Sırf bu yüzden hep demişimdir hayat erkeklere güzel diye...” (♀, olumsuz, 22+).

“Lisede özel ders alırken grubumuzda kızlar olduğu için hocamız ders saatlerini çok geç ayarlamamaya dikkat ediyordu” (♀, olumlu, 13-17).

“Erkek olduğum için eve geç geldiğimde aşırı bir tepki görmemiştim”(♂,

olumlu, 18-21).

“Dedem küçükken ‘sen bakkala gitme, sen kızsın’ derdi”(♀, olumsuz, 7-12).

“Kadın olduğum için alışverişe öncelikli olarak erkek kardeşimin gitmesi” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Aile büyüklerinin ailedeki erkek çocuklarını daha çok dışarı çıkarması, onlarla daha çok vakit geçirmesi” (♀, olumsuz, 13-17).

“Dışarıda kadın olmadığı için ablamı inmesi gerektiği durakta indirmedim”(♂, olumsuz, 18- 21).

“Ailemde abime daha rahat davranılırken (dışarı çıkma, para vs.), kız olduğum için daha sınırlı davranıyorlar”(♀, olumsuz, 18-21).

Tema 2: Ev ile ilgili işlerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşanan deneyimler

Bu bölümde katılımcıların ev ile ilgili işlerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşadıkları deneyimler aşağıda yer almaktadır;

“Aile arasında tek kız ben olduğum için yapılacak işler, alınacak şeyler olduğu zaman kuzenlerim alıyorlar. İşleri benim yapmamı, yorulmamı istemiyorlar” (♀, olumlu, 18-21).

“Evin küçüğü ve kız çocuğu olduğum için ev işleri yapmak ve markete gitmek sorumluluklarım vardı. Sıkıntı çektim” (♀, olumsuz, 7-12).

“Kadın olduğum için babam ev temizliğinde hep yardım eder, ailem kadın olduğum için bana daha çok önem veriyor”(♀, olumlu, 13-17).

“Kadın olduğum için taşıdığım ağır yüklere erkekler yardım ediyorlar” (♀, olumsuz, 22+).

“Market poşeti veya başka ağır bir şey taşınacak olursa erkek olan ağır olanı alır” (♀, olumlu, 22+).

“Kadınlar daha narin diye erkeklerin bazı işleri yüklenmesi ve daha duyarlı davranmaya çalışması bir anlamda olumlu oluyor” (♀, olumlu, 18-21).

“Bebeğe bakmak ve ilgilenmek kesinlikle sadece kadının görevi olmamalıdır” (♀, olumsuz, 18-21).

“Erkekten en az bir kadın kadar bebekle ilgilenmelidir” (♀, olumsuz, 18-21).

“Temizlik reklamlarında hep kadınlar rol alıyor”(♀, olumsuz, 18-21).

Tema 3: Toplumsal cinsiyete ilişkin kadınların maruz kaldıkları taciz deneyimleri

Bu bölümde katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin kadınların maruz kaldıkları taciz deneyimleri aşağıda yer almaktadır;

“Akşam arkadaşlarımla dışarı çıktığımızda yolda yürürken yanımızdan geçen arabanın yavaşlayıp, müziğin sesini açarak korna çalmasından çok rahatsız olmuştum” (♀, olumsuz, 18-21).

“Yolda yürürken arabalı bir grup erkek aracın içerisinde ‘Hişt yavru! Alayım mı seni?’ dedi” (♀, olumsuz, 18-21).

“Şehirlerarası otobüs yolculuğunda muavinin rahatsız edici cümlelerine ve bakışlarına maruz kaldım. Muavini uyardığımda ise ön koltuktaki adama “ben hanımefendiyi rahatsız mı ettim” diye sordu ve adamın verdiği yanıt ‘ben bir şey duyup görmedim’ oldu. Sırf kadın olduğum için o sözlere ve bakışlara maruz kaldım” (♀, olumsuz, 18-21).

“Kadın olduğum için sözel tacize uğradım” (♀, olumsuz, 18-21).

“Toplu taşıma aracında bir erkek tarafından tacize uğradım” (♀, olumsuz, 22+).

Tema 4: Toplumsal cinsiyet rolü farklılıklarına ilişkin yaşanan diğer deneyimler

Katılımcıların toplumsal cinsiyet rolü farklılıklarına ilişkin yaşadıkları diğer deneyimleri aşağıda yer almaktadır;

“Ailemde, teknolojik olarak alınacak şeylerde abime ve amcamın oğluna öncelik verilmesi.” (♀, olumsuz, 13-17).

“16 yaş civarımdayken erkeğin sevgilisi olabilir ama kızların olamaz anlayışına şahit olmuştum” (♂, olumsuz, 13-17).

“Bir yerde sıra beklerken kadın olduğum için öncelik verilmişti”(♀, olumlu, 13-17).

“Bir erkek sırf beni seviyor diye benim de onu sevmem gerektiği konusunda baskı yaptı” (♀, olumsuz, 13-17).

“Eskişehir’e üniversite geldikten sonra kadınlara biraz daha fazla değer verildiğini fark ettim” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Bir yerde sıra beklerken öncelik verilmesi” (♀, olumlu, 18-21).

“Ailem kız olduğum için süslenmemi ister ve bir dediğimi iki etmezler, ben istiyorum dedikten sonra herşeyi alırlar” (♀, olumlu, 18-21).

“Kız çocuğu olduğum için ailem daha fazla üzerime düşüyor” (♀, olumlu, 18-21).

“Abim kız olduğum için kıyamayıp çoğu dediğimi yapardı” (♀, olumlu, 7-12).

“Kadın olduğum için makyajıma, kıyafetime, konuşmama karışılıyor” (♀, olumsuz, 18- 21).

“Yaşadığım şehirde olan eyleme kadın erkek cinsiyet ayrımı olmadan herkes katılabilişti” (♂, olumlu, 18- 21).

“Kadınların miras hakkından yararlanamadığını ve üstüne bir de hakaret işittiklerini yakın akrabalarım tarafından şahit oldum”(♂, olumsuz, 18- 21).

“Tek bayan olduğum için dolmuştan ilk durakta inmek zorunda kaldım”(♀, olumsuz, 18- 21).

“Kız olduğum için heves ettiğim, istediğim şeyleri daha çabuk elde edebiliyorum” (♀, olumlu, 22+).

“Erkek olduğum için stajdayken bir kadın hasta kendisine enjeksiyon yapmamı istememişti” (♂, olumsuz, 22+).

3.2.2 Atölye Değerlendirmeleri

Atölye çalışmasının değerlendirilmesi ve katkı sağlanması için sorulan sorulara verilen yanıtlar Tablo 3.12’de yer almaktadır.

Tablo 3.12. Öğrencilerin Atölye Değerlendirme Sonuçları (n=41)

		CevapSayısı
Bu çalışmadan edindiğiniz bilgi ve deneyimler hayatınıza nasıl yansdı?	Hiçbir değişiklik olmadı	5
	Bakış açım olumlu değişti	12
	Şiddet karşısında nasıl durmam gerektiğini öğrendim	21
	Kadınların sosyal ve kişisel değerlerini öğrendim	3
Bu çalışmayı çevreniz ile paylaştınız mı? Nasıl tepki aldınız?	Paylaşmadım	9
	Paylaştım	5
	Paylaştım, bilgi düzeyi arttı ve olumlu tepki aldım	19
	Paylaştım, eğitimlerin artırılması ve yaygınlaştırılması istendi	6
	Paylaştım, kalıplaşmış düşünceleri yıkamadım	2
Çevrenizdeki kadınlara böyle bir çalışmaya katılmalarını tavsiye eder misiniz?	Tavsiye ederim	34
	Kadınların kendilerini koruma, bilgilenme ve gelişmeleri için tavsiye ederim	1
	Hem kadınlara hem erkeklere	5
	Tavsiye ederim ve kendimde böyle bir çalışmada yer almak isterim	1
Bu çalışmada değiştirilmesi, eklenmesi veya çıkarılmasında yarar gördüğünüz bir bölüm var mı?	Amacına uygun	25
	Çalışma başarılı ancak şiddeti önleyemez	3
	Çalışma daha fazla kişiye ulaşmalı	7
	Kitle iletişim araçları ve broşürlerde konuya yer verilmeli	6
Bu çalışmaya ilişkin duygularınızı bir cümle ile ifade edebilir misiniz?	İyi ki bu çalışmaya katılma fırsatım olmuş	18
	Şiddet hiçbir şekilde uygulanmamalı	8
	Şiddete dair bilinçlenme toplum genelinde artmalı	4
	Çalışma daha fazla kişiye hitap etmeli	9
	Yaptırımlar olmadan şiddete dair çalışmaların faydası olmaz	2

4. TARTIŞMA

Kadına uygulanan şiddetin haklı bir sebebi yoktur ve kimse tarafından uygulanması normal kabul edilemez. Kadına uygulanan şiddetin genellikle eşleri/partnerleri tarafından uygulandığı düşünülmektedir. Ancak kadınlar sadece birinci derece yakın çevresi tarafından değil; aynı zamanda tanıdığı ve hatta tanımadığı diğer erkekler ve ailesindeki diğer kadınlarında olduğu geniş bir çevreden şiddete maruz kalabilmektedirler (Jansen et al., 2009). Kadınlar; iyi eğitim almalarına rağmen kendilerine uygulanan şiddete boyun eğdikleri ve uğradıkları şiddeti dile getiremedikleri için fiziksel şiddet nedeniyle ciddi travmalar yaşadıkları belirlenmiştir. Bu durum toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının henüz tam olarak kavranmadığının göstergesi olarak kabul edilebilir (Kılıç ve ark., 2014). Araştırmamızdan elde edilen sonuçlara göre; katılımcıların aile yapısı, ailenin gelir düzeyi ve anne baba eğitim düzeyi şiddet tutumlarını etkilememektedir. Öğrencilerin %14.3'ü sıklıkla fiziksel şiddete, %6.4'ü sözel şiddete, %1'i cinsel şiddete ve %1.9'u ekonomik şiddete sıklıkla maruz kaldığını ifade etmiştir. Bu şiddeti uygulayan kişilerin kim olduğuna dair soruyu öğrencilerin çoğu boş bırakmış ya da cevap vermemeyi tercih etmiştir. Deneyimlerini paylaşan bireylerden tacize uğradığını anlatan öğrencilerin tamamının kız olması dikkat çekmektedir. Öğrencilerin şiddete maruz kalma durumları ile şiddet tutumları ölçeği arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na (2015) göre yaşayan kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete uğrayanların oranı %35.5; cinsel şiddete uğrayanların oranı %12; fiziksel ve/veya cinsel şiddete uğrayanların oranı %37.5 olarak belirlenmiştir. Bir çalışmada eş şiddeti gören ve görmeyen kadınlar arasında eğitim düzeyi, meslek, ailenin geliri, evlenme yaşı, evlilik biçimi, çocuklukta şiddet görüp görmeme bakımından fark bulunmamıştır (Vahip ve Doğanavşargil, 2006). Aile içi şiddete tanık olma, kitle iletişim araçları bu öğrenmeyi hızlandırıcı etkiye sahiptir. Yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'de annesi fiziksel şiddete uğrayan erkeklerin şiddet uygulama oranı %51 iken yine annesi fiziksel şiddete uğramış ancak kendisi fiziksel şiddet uygulamayan erkeklerin oranı %23'tür (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar

Bakanlığı, 2015). Yapılan başka bir çalışmaya göre; annesinin, babasının veya annesinin birlikte olduğu erkeğin şiddetine maruz kaldığı ailelerde yetişen kadınların ve erkeklerin, çocuklarına fiziksel olarak kötü davranmaları daha fazla görülmektedir (Eryurt ve Seçkiner, 2015). Alan yazındaki araştırmaların da gösterdiği gibi şiddete uğrayan veya şahitlik eden çocukların şiddet eğilimleri daha fazladır. Şiddet ile ilgili olumlu bir tutuma sahip olmak şiddet davranışını uygulamanın bir belirleyicisi olarak kabul edilir (Gellman et Waack-Delucia, 2006).

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre, erkek öğrencilerin ölçek puanlarının istatistiksel olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aile yapısı, yaşadıkları yer, ebeveynlerin durumu, ailenin gelir durumu, anne ve baba eğitim düzeyi şiddet tutumlarını etkilememektedir. Saldırganlık eğilimi ailenin eğitim düzeyi, mesleği, gelir düzeyi, anne ve baba arasında şiddet olması gibi durumlarla anlamlı farklılık göstermemektedir (Ayan, 2007). Özgür ve arkadaşlarının (2011) yaptığı çalışmaya göre ise cinsiyet, sınıf, babanın işsizlik durumu ve ekonomik durum şiddet eğiliminde etkili faktörler olarak belirlenmiştir. Kadına yönelik eş şiddetinde eş ile evlilik süresi ve eşin yaşı, görücü usulü veya kaçarak evlenme, eşin çocukluğunda fiziksel şiddete maruz kalması, aile gelirindeki düşüklük şiddeti artıran etmenler olarak belirlenmiştir (Güleç Öyekçin ve ark.,2012).

Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin fiziksel ve sözel şiddete maruz kalma durumları arttıkça şiddete yönelik tutumlar ölçeği puanları artmaktadır. Ayan'ın (2007) yaptığı çalışma sonucuna göre; şiddete uğrayan öğrencilerin saldırganlık eğilimi şiddete uğramayan öğrencilere göre yüksek hesaplanmıştır ve saldırganlık eğilimini ailede yaşayan birey sayısı ile annenin davranış tarzı etkilemektedir.

Öğrencilerin en çok büyüklerine karşı geldikleri zaman şiddete maruz kaldıkları görülmüştür. Öğrencilerin %85,1'ine göre kadınların şiddete maruz kalmaları için haklı bir sebep yoktur. Ancak şiddetin haklı bir sebebi olabileceğini düşünen katılımcılara göre aldatmak kadına şiddet uygulanması için haklı bir sebep olarak

görülmektedir. Böyle düşünen katılımcıların şiddet tutum puanları yüksek gelmiştir. Efe ve Ayaz'ın (2010) çalışmasının sonuçlarına göre kadınların çoğunluğu şiddeti fiziksel şiddet olarak tanımlamıştır. Kadınlara göre şiddetin haklı sebepleri vardır ve bu sebepler; erkeklerin sözünü dinlememe, eşe ihanet olarak sıralanmıştır. Eğitimin şiddeti önleyeceği düşünülmektedir.

Toplumsal cinsiyet yetiştiğimiz toplumun normlarına göre öğrendiğimiz davranışlar olarak hayatımızı etkilemektedir. Biyolojik cinsiyetimize anne ve babamızdan gelen gen mirasları ile sahip olurken; toplumsal cinsiyetimize yani nasıl birer erkek ve kadın olacağımıza toplumun bize atfettiği davranış kuralları çerçevesinde sahip olmaktayız. Bireyler doğumları ile sosyal bir çevreye sahiptirler. Toplumlar bireyleri kadın ve erkek olarak ayırmakta, bireylere sahip oldukları biyolojik cinsiyetlere göre davranış normları yüklemektedir (Ecevit, 2011). Araştırmada katılımcıların cinsiyetinin şiddet tutum durumunu etkilediği, erkek öğrencilerin şiddet tutum ölçek puanının daha yüksek olduğu elde edilmiştir. Diğer yandan erkek öğrenciler ile geçmişte fiziksel, sözel, psikolojik ve ekonomik şiddete sıklıkla maruz kalan öğrencilerin şiddet eğilimleri daha yüksek bulunmuştur. Geçmişte şiddete uğrayan bireylerin toplum içerisinde ve kendi ailelerinde şiddet eğilimlerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Bazı çalışmalarda bu verileri destekleyecek sonuçlar elde edilmiştir. Özgür ve arkadaşlarının (2011) çalışmasının sonuçlarına göre, erkek öğrencilerin şiddet eğilim puanlarının kız öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Şiddete uğrayan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin yüksek olması, şiddete uğrayan öğrencilerin saldırganlık eğilimlerinin fazla olduğunu göstermektedir (Ayan, 2007). Kılıç'ın 2012 yılında yaptığı bir çalışmanın sonuçlarına göre şiddet uygulayan çocukların ailelerinin duygusal tepkililik, ailede roller ve genel işlevler açısından olumsuz koşullara sahip olması, bu ailelerde ihmalin de yaygın olabileceğini ve bu durumun şiddete yatkınlık oluşturduğunu düşündürmektedir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyleri, yaşadıkları bölge, şiddete tanık olma durumları kadına yönelik şiddete ve şiddette mesleki rollerine ilişkin tutumlarını etkilemektedir (Sabancıoğulları, 2016).

Toplumsal cinsiyet rolleri zamanla birlikte değişmektedir ve yaşamın her alanında geçerlidir. Literatürde erkeklerden ağır yükleri taşımak, tamir işleri, evin geçimini sağlama gibi görevleri gerçekleştirmesi beklenirken; kadınlardan ev işi, temizlik, çocuk bakımı gibi görevler beklendiği belirtilmektedir (Şafak ve ark., 2006). Çalışmamızda katılımcıların ev ile ilgili işlerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yaşanan deneyimlerini paylaştıkları bölümde ifade ettikleri ortak deneyim; ev işleri gibi kadına atfedilen rolleri kız öğrencilerin yapmasının beklendiği; ağır yük taşımak gibi erkeğe atfedilen rolleri ise erkeklerin üstlendiği belirlenmiştir.

Atölye çalışmalarında kız öğrencilerin çoğunluğu yapmak istedikleri aktivitelerde ve eve giriş çıkış saatlerinde birlikte yaşadıkları aileleri ve partnerleri tarafından sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bir kız öğrenci “kadın olduğum için makyajıma, kıyafetime, konuşmama karışılıyor” ifadesini paylaşırken, diğer bir kadın katılımcı deneyimini “Ailem kız olduğum için süslenmemi ister ve bir dediğimi iki etmezler, ben istiyorum dedikten sonra her şeyi alırlar” diye dile getirmiştir. Kadın geçmişten günümüze bir güzellik mitiyle anılarak varlığını sürdürmüştür. Ataerkil toplumsal sistemin baskısı ile kadınlar güzellik bağlamlarına bağlı kılınmış ve kadınların beklenen güzellik algısına uymaları baskısı ile kadınlar üzerindeki erkek baskısı artmıştır. Ataerkil sistemin uygun gördüğü sınırlar çerçevesinde kadınlar kendilerini isteseler de istemeseler de güzelliğe dair toplumsal normları gerçekleştirirken bulmuşlardır. Bunlar bakımlı olmak, dar veya bol giyinmek, kapalı veya açık giyinmek, makyaj yapmak, dönemin modasına göre zayıf veya şişman olmak vb. şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Kadınlar kendilerini ataerkil sistemin inancına göre bir güzellik algısını gerçekleştirmeye mecbur hissettirilmiştir (Uğurlu, 2015).

Kahraman’ın (2010) 251 kadın katılımcı ile yaptığı bir çalışmada, “sizce kadın eve kocasından önce mi gelmelidir?” sorusuna katılımcıların 176’sı evet derken; 76’sı bu soruya hayır cevabını vermiştir. Aynı araştırmanın ‘evlilikte kadın erkek ilişkisi nasıl olmalıdır?’ sorusuna katılımcıların 142’si “kadın ve erkek eşittir. Bütün işler eşit olarak yapılmalıdır”, 13’ü “Erkek ailenin reisidir. Bu yüzden son karar verici odur”, 2’si “Erkek ev işi ve yemek işini yapmaz”, 39’su ise “Kadın evlilikte daha çok fedakâr

olmak zorundadır” cevabını vermiştir. Yanikkerem’in 2002 yılında 345 kadın üzerinde yaptığı bir çalışmanın sonuçlarına göre ise eşlerin kadınlara yönelik davranışları sorgulandığında; sudan sebeplerle kavga ettikleri (%66), kadınları davranışlarından dolayı eleştirdikleri (%59.1), kadınlar ile gerekmedikçe konuşmadıkları (%45.2), aksilikler neticesinde kadını suçladıkları (47.2) ve kadına hakaret ettikleri (%41.4) görülmüştür.

Kadın cinayetleri, kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkili sebeplerle öldürülmelerini açıklamaktadır. Türkiye’deki kadınları şiddetten korumaya yönelik uygulamaların çoğunluğu yine geleneksel yaklaşım ile kadını eve hapseden ataerkil sistemi destekleyici şekilde sonuçlanmaktadır. Elektronik kelepçe gibi koruyucu uygulamalar kadının yaşadığı eve göre takip mesafesiyle ayarlandığı için kadın kendini yine evinde güvende hissetmekte ve dolayısıyla kendini eve kapatan sisteme mecburen uymaktadır. Bu koruyucu uygulama da kadına yönelik şiddeti önlemeyi amaçlarken, maalesef kadını baskılayan erkil sistemi tamamlayıcı olmaktadır (Gazioğlu, 2013). Katılımcıların deneyimlerini paylaştığı şu cümleler kadının karar alma özgürlüğünün hiçe sayıldığını açıkça göstermektedir; “16 yaş civarımdayken erkeğin sevgilisi olabilir ama kızların olamaz anlayışına şahit olmuştum”, “Tek bayan olduğum için dolmuştan ilk durakta inmek zorunda kaldım”, “Kadınların miras hakkından yararlanamadığını ve üstüne bir de hakaret işittiklerini yakın akrabalarım tarafından şahit oldum”, “Bir erkek sırf beni seviyor diye benim de onu sevmem gerektiği konusunda baskı yaptı”. Bu ifadeler aynı zamanda sosyal medyadan, televizyonlardan, gazetelerden sürekli okuduğumuz kadına yönelik şiddetin birer sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kitle iletişim araçlarında şiddet içerikli programlar, görseller, oyunlar, haberler oldukça yer kaplamaktadır. Şiddetle ilgili haberler açık bir şekilde şiddeti sunarken, diziler reklamlar izleyicinin fark etmediği üstü kapalı bir şekilde kadına yönelik şiddeti sunmaktadır. Bu sebeple kitle iletişim araçları şiddeti sıradanlaştırmakta, bireyleri şiddete alıştırmaktadır (Ünlü ve ark., 2009).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şiddet, günümüzde göz ardı edilemeyecek bir konu haline gelmiştir. Şiddet olayları gittikçe artmakta, verdiği zararların boyutları her geçen gün daha kötü bir hal almaktadır. Sadece şiddeti uygulayan ve mağdur olan tarafı değil, aynı zamanda toplumda yaşayan diğer bireyleri de ruhsal sağlık, huzur, mutluluk, refah düzeyleri açısından olumsuz etkilemektedir. Şiddetin bu kadar yaygınlaşma sebebi olarak; toplumsal olarak şiddeti normal yaşamın bir parçası olarak kabul etmek, şiddeti görmezden gelmek, yok saymak, olağan saymak, şiddetin ne demek olduğunu ve getirebileceği zararları bilememek kabul edilebilir. Kadınlar eğitim seviyeleri fark etmeksizin çoğunlukla uğradıkları şiddete karşı boyun eğmekte ve sessiz kalmaktadırlar. Şiddet sonucunda ciddi travmalar yaşanmaktadır. Şiddet karşısında sessiz kalış toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının henüz tam olarak kavranmadığının göstergesidir.

Hemşirelik mesleğinin kadın ağırlıklı bir meslek olması nedeniyle toplumsal cinsiyet önyargılarından payına düşeni fazlaca aldığı düşünülebilir. Çalışmadan elde edilen bulgular bu düşüncüyü desteklemektedir. Diğer yandan hemşirelik mesleğinin kadın ağırlıklı bir meslek olması nedeniyle toplumsal cinsiyet önyargılarından fazlaca etkilendiği düşünülebilir. Bununla birlikte çalışmadan elde edilen sonuçlar, şiddetin yaşayarak öğrenilen bir davranış olduğunu ve atölye çalışmalarının öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Kadın sağlığını değerlendirirken kadının hayatı bütüncül ele alınmalı, hemşire sağlıklı veya hasta bir kadın ile iletişime geçtiğinde kadının hayatına dair doğru verileri toplayabilmelidir. Sağlıklı veya hasta kadının öyküsü alınırken kadının hayatındaki şiddet varlığı uygun şekilde sorgulanmalıdır. Şiddet mağduru kadınların muayeneleri yapılırken mağdurun hem fiziksel hem psikolojik ihtiyaçları belirlenmelidir. Bu alanda görev alan tüm hemşireler insan hakları, etik ve mesleki kodlar doğrultusunda şiddet mağduru kadını tanıma, kendini suçlamadan sorununu dile getirmede cesaretlendirme, mahremiyetini ve güvenliğini sağlama, uygun veri

toplama gibi gerekli profesyonel yaklaşımları uygulamaları önemlidir. Kadınlara yasal hakları ve başvurabilecekleri destek kurumları ile ilgili rehberlik almaları önerilir. Bu önerilerin yerine getirilebilmesi için; eğitimin her alanındaki müfredatta şiddetin tanımı, kadın, aile ve toplum sağlığına etkileri, mesleki ve bireysel görev/sorumluluklar eklenmelidir.

Bu alanda görev alan tüm hemşireler meslek etiği ve mesleki rolleri doğrultusunda şiddet mağduru kadını fark edebilme, kadının kendini suçlamasını önleyebilme ve sorunu dile getirmesini sağlama, bireyin mahremiyetini ve gerekli diğer mesleklerle iş birliği yaparak güvenliğini sağlama, kurallara uygun veri toplama gibi profesyonel yaklaşımları uygulamalıdır. Kadınlara sahip oldukları haklar, faydalanabilecekleri yasalar ve yardımcı kurumlar ile ilgili rehberlik etmeli ve onları bu konularda ayrıntılı bilgi alabilmeleri için doğru yerlere yönlendirmelidir.

Bu önerilerin uygulanabilmesi için; eğitimin her alanındaki müfredatta şiddetin tanımı, kadın, aile ve toplum sağlığına etkileri, mesleki ve bireysel görev/sorumluluklar hakkında yer verilmelidir.

ÖZET

Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi ve Bir Atölye Çalışması

Bireyler, yetiştirilme dönemlerinde sahip oldukları biyolojik cinsiyetlerine göre kendi kültürleri çerçevesinde verilen toplumsal roller ile kadın ya da erkek olmayı öğrenirler. Bu roller bireyin hayatını etkiler ve yön verir. Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkek arasında cinsiyet eşitsizliğine dolayısıyla da toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa sebep olur. Toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil toplumlarda kadına yönelik ayrımcılığı akıllara getirmektedir. Şiddet, insanlığın var olduğu andan itibaren süregelen üzerine çeşitli tanımlar ve araştırmalar yapılan olgudur. Şiddet, herkesin maruz kalabileceği ve ülkelerin -gelişmişlik durumu fark etmeksizin- çoğunda yaygın olarak görülen, bireyin ve toplumun sağlık durumunu etkileyen bir sorun olarak kabul edilmesi gereken bir durumdur. Kadına yönelik şiddet, kadınların hayatını, yaşam kalitelerini, temel hak ve özgürlüklerini etkileyen evrensel bir sağlık problemidir. Gençlik dönemi, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde en sık olarak öğrenci profili ile karşımıza çıkmakta, yetişme ve yetiştirilme biçimlerine bağlı olarak yaşadıkları sorunlar ve onları etkileme durumları değişmektedir. Öğrenci hemşireler, eğitim-öğretim hayatlarında şiddet ve şiddette mesleki rolleri açısından çağdaş bir tutum kazanmaları için eğitilirler. Ancak bazı değişkenler öğrencinin kadına yönelik şiddete ve şiddette mesleki rollerine dair tutumlarını etkilemektedir. Öğrencinin cinsiyeti, yaşı, yaşadığı yerleşim yeri, şiddete tanıklık etme durumları vb. değişkenler olarak sıralanabilir. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddet konusunda tutumlarını değerlendirmek ve atölye çalışması ile kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılıklarını geliştirmektir. Çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde yürütülmüştür. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ve anket formu yardımıyla toplanmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında, basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş 315 öğrenci ile kesitsel araştırma yürütülmüş ve kadına yönelik şiddet konusunda hemşirelik öğrencilerinin tutumları değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında, tek gruplu ön test-son test yarı deneysel tipte 41 öğrenci ile atölye çalışması yürütülmüştür. Atölye çalışmaları iki tam gün sürmüş, bu çalışmadan iki hafta sonra aynı gruba son test uygulanmıştır. Veriler SPSS programında incelenmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir. Araştırmanın ilk aşamasına katılan öğrencilerin %78.7'si kızdır. Öğrencilerin cinsiyeti, çocuklukta fiziksel, sözel ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları şiddete yönelik tutumlarını etkilemekte; aile yapısı, yaşadığı yer, anne ve baba eğitim durumu ve ailenin gelir düzeyi etkilememektedir. Erkek öğrencilerin ve geçmişte fiziksel, sözel ve ekonomik şiddete sıklıkla uğradığını beyan eden öğrencilerin şiddet eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmanın ikinci aşamasında da erkek öğrencilerin hem ön test hem son test Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği (ŞYTÖ) puanlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Son test ŞYTÖ puan ortalamalarında ön test puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde düşme görülmüştür ($p<0.05$). Çalışmadan elde edilen sonuçlar, şiddetin yaşayarak öğrenilen bir davranış olduğunu ve atölye çalışmalarının öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Atölye çalışmaları ile ilgili alınan tüm geri bildirimlerin olumlu olması göz önünde bulundurularak, hemşirelik müfredat programında konuya yer verilmesi ve öğrencilerin şiddetle mücadele konusunda farklı uygulamalar ve etkinliklerde görev almalarının sağlanması önerilir.

Anahtar kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Hemşirelik Öğrencileri, Tutum, Şiddet Tutum Ölçeği

SUMMARY

Evaluation of Attitudes of Nursing Student About Violence Against Women and a Workshop

Individuals learn to be women or men with the social roles given in their own culture according to their biological sexes during their upbringing. These roles affect the individual's life and give direction. Gender roles cause gender inequality between women and men and gender-based discrimination. Gender roles bring discrimination to women in patriarchal societies. Violence is the fact that various definitions and researches have been carried out on the ongoing humanity. Violence is a condition that everyone can be exposed to and which should be recognized as a problem that is common in most countries, regardless of their state of development, which affects the health status of the individual and society. Violence against women is a universal health problem affecting women's lives, quality of life, basic rights and freedoms. The youth period is the most frequently encountered in the developed or developing countries with the student profile. Student nurses are trained to gain a contemporary attitude in terms of their professional roles in violence and violence in their education and training lives. However, some variables affect the attitudes of the student towards their professional roles in violence and violence against women. The student's gender, age, place of residence, witnessing of violence, etc. variables. The aim of this study is to evaluate the attitudes of nursing students on violence against women and to improve their sensitivity about violence against women through a workshop. The study was carried out at Afyon Kocatepe University, Afyon Health School Nursing Department. The data were collected using face-to-face interview technique and questionnaire form and Attitude towards Violence Scale. In the first phase of the study, a cross-sectional research was conducted with 315 students selected by simple random sampling method and the attitudes of nursing students about violence against women were evaluated. In the second phase of the study, 41 students with a single-group pretest-posttest half-experimental type were employed. The workshops lasted two full days and two weeks after this study, the posttest was applied to the same group. The data were analyzed in SPSS program and the level of statistical significance was accepted as 0.05. 78.7% of the students who participated in the first phase of the study are girls. The gender of the students, physical, verbal and economic violence in childhood affect their attitudes towards violence; family structure, place of residence, educational status of parents and income level of the family does not affect. It was found that the male students and the students who stated that they had frequently experienced physical, verbal and economic violence in the past were found to be more violent ($p < 0.05$). In the second phase of the study, it was found that both pre-and post-test Attitude Towards Violence Scale scores of male students were higher than female students ($p < 0.05$). There was a significant decrease in the posttest mean scores according to pretest mean scores ($p < 0.05$). The results obtained from the study show that violence is a learned behavior and that workshops have a positive effect on students' attitudes towards violence. Considering that all feedback received from workshops is positive, it is recommended to include the subject in the nursing curriculum and to ensure that the students take part in different practices and activities in the fight against violence.

Key Words: Violence Against Women, Nursing Students, Attitude, Violence Attitude Scale

KAYNAKLAR

- AKIN A. (2007). Toplumsal Cinsiyet (Gender) Ayırıcılığı ve Sağlık. Toplum Hekimliği Bülteni (Çağrılı Yazı/ Derleme), Cilt 26, Sayı: 2, Mayıs-Ağustos.
- AKKUŞ, S.,YILDIRIM, Ş., (2018). Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi, Gaziantep UniversityJournal of SocialSciences, 17 (4), 1368-1388
- AKYÜZ,A.,YAVAN, T., ŞAHİNER, G., KILIÇ, A., (2012). Domestic Violence and Woman's Reproductive Health: A Review of the Literature. Aggression and Violent Behavior, 17(6), 514–518.
- ANBARLI BOZATAY Ş.,KUTLU S.Z., (2014). Siyasette Kadın Temsili Açısından 30 Mart2014 Yerel Seçimi Sonuçlarının Çanakkale İli Örneğinde Değerlendirilmesi. Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Sayı: 16, ss. 131-156
- AYAN, S., (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. Anadolu Psikiyatri Dergisi; 8:206-214.
- BİNGÖL O. (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye’de Kadınlık. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı I): 108-114, ISSN: 2147 – 7833.
- Birleşmiş Milletler. (BM). Kadın 2000: 21. Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış Pekin + 5 Başlıklı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Özel Oturum Kararları. 2000.
- BORA A., (2012). “Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayırıcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar”. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2007). “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı”. (8.Basım) Ankara: PEGEM A Yayıncılık
- COKER AL, SMİTH PH, FADDEN MK (2005). IntimatePartner Violence and Disabilities Among Women Attending Family Practice Clinics. Journal of Women’s Health Vol. 14, No 9: 829-836.
- ÇAKIR Ö., (2008). Türkiye’de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 31, ss.25-47.
- ÇETİN, H. (2011). Ergenler İçin Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. İlköğretim Online, 10(1), 68-79
- DEMİRGÖZ BAL M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED), 2014, 1(1):15-28.
- DERMAN E., EFİLTİ ATAY S. (2016). Yaşam Boyu Spor İle Öğrenmede Toplumsal Cinsiyet Farklılığının Etkisi. Yaşam Boyu Eğitim Dünya Kongresi/ World Congress on Lifelong Education, Antalya, Türkiye.
- DİNÇ KAHRAMAN, S. (2010). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 3 (1), 30-35.
- DİŞSİZ M, ŞAHİNHOTUN N. (2008). Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 1(1), 51-58.
- ECEVİT Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi, Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Başlangıç, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2307, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1304.
- EFE YAMAN Ş.,AYAZ S., (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. Anadolu Psikiyatri Dergisi; 11:23-29.
- ERSOY E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın Ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2.

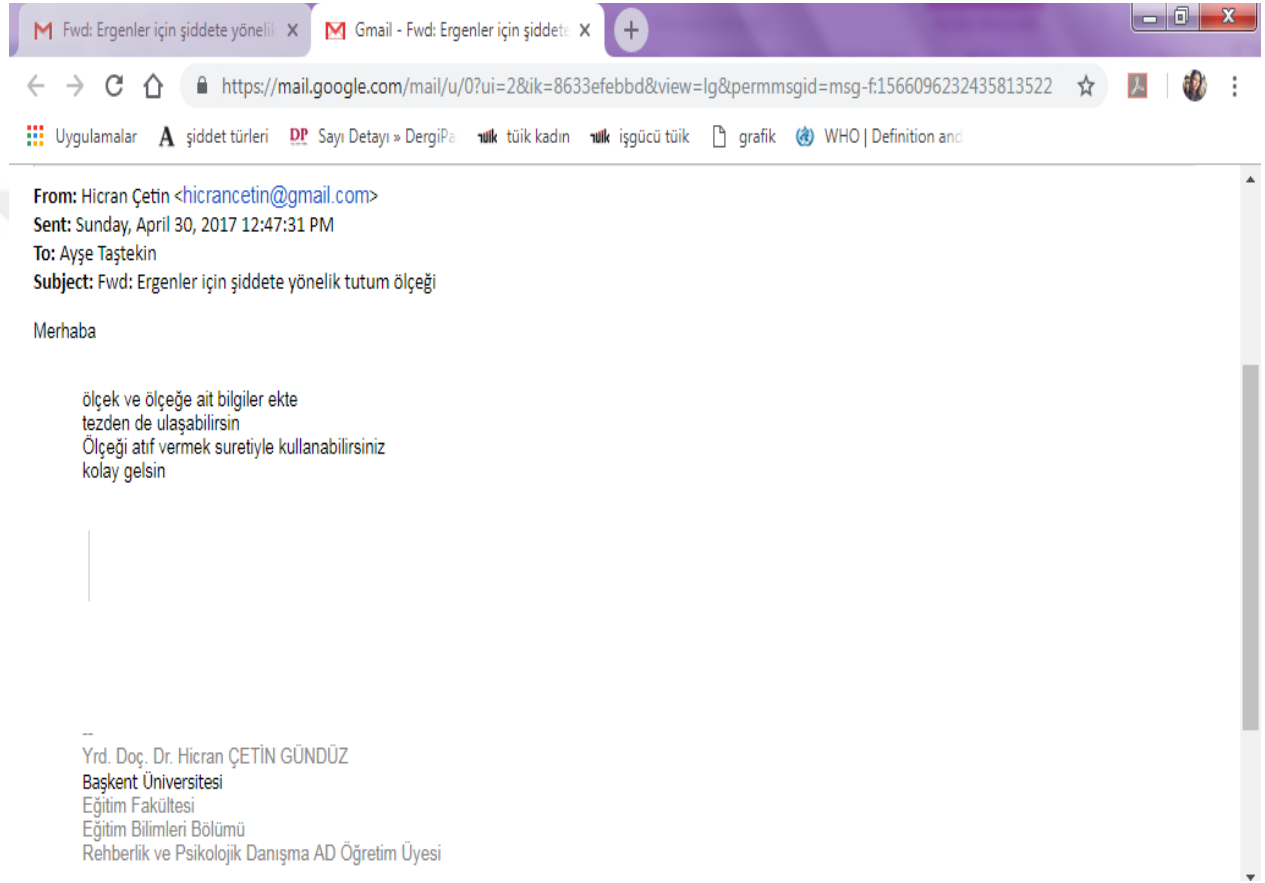
- ERYURT, M.A. ve SEÇKİNER P.Ç., (2015). “Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları”. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, ISBN: 978-605-4628-75-9
- GAZIOĞLU E. (2013). Kadın Cinayetleri: Kavramsallaştırma ve Sorunlu Yaklaşımlar; Sosyal Politika Çalışmaları, 7(30), 89-100.
- GELLMAN RA, WAACK-DELUCIA JL. (2006). Predicting School Violence: A Comparison of Violent and Nonviolent Male Students On Attitudes Toward Violence, Exposure Level to Violence, and PTSD Sypmtomatology, *Psychology in the Schools*, 43(5), 591-598
- GÜLEÇ ÖYEKÇİN D., YETİM D., ŞAHİN E.M. (2012). Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi* ;23.
- GÜNİNDİ ERSÖZ A. (2010). Türk Atasözleri ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Rollerini. *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*
- INTERNATIONAL NURSES’ DAY. (2001). Nurses, Always There for You: United Against Violence. ISBN: 92-95005-19-8
- İLHAN TUNÇ A. (2009). Kız Çocuklarının Okula Gitmeme Nedenleri Van İli Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:V1, Sayı:I, 237-269
- JANSEN, H., YÜKSEL, İ., ÇAĞATAY, P., (2009). Prevalence of Violence Against Women, Turkish Republic Prime Ministry Directorate General on the Status of Women, National Research on Domestic Violence Against Women in Turkey. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık, pp.45-69.
- JEYASEELAN L, SADOWSKI LS, KUMAR S, HASSAN F, RAMİROL and Vizcarra B(2004). World Studies of Abuse in the Family Environment – Risk Factors for Physical İntimate Partner Violence. *Injury Control and Safety Promotion*, Vol. 11, No. 2:117-124.
- KANBAY Y., İŞİK E., YAVUZASLAN M., KELEŞ S. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş ve Tutumlarının Belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2).
- KARABULUTLU Ö. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Görüş Ve Deneyimleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 26–36
- KESKİN S. (2018). Türkiye’de Eğitim Düzeyine Göre Kadınların İş Hayatındaki Yeri. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 2018/II.
- KILIÇ B., KORKMAZ M., ARAS G., YÜCEL A. S., GÜMÜŞDAĞ H., KARTAL A. (2014). Fiziksel Şiddet Gören Kadınlarda Ortopedik Travmalar ve Şiddete Uğrayan Kadınların Şiddet Algısının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kavramı Açısından Uygulamalı Bir Örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 41.
- KILIÇ Z. E., (2012). Ergenlerde Şiddet Kullanımı: Bireysel ve Ailesel Etkenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*; 49: 260-265.
- KOCACIKF. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 2(1),
- MÍCHAU LS, NAKER D, SWALEHE Z (2002). Mobilizing Communitiesto end Violence Against Women in Tanzania. In *Respondingto Cario: Case Studies of Changing Practice in Reproductive Health and Family Planning*. Edited by Nicole Haberland, Diana Measham. Population Council, New York, 415-432.
- OKUTAN N., ERBAYDAR T. (2007). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet – Van’da, Kadınların Şiddet Deneyimleri, Şiddeti Doğuran Koşullar ve Başetme Biçimleri, Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri. T.C. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- ÖKTEN Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin Toplumsal Cinsiyet Düzeni. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research* , Volume:2 / 8 Summer.
- ÖZGÜR G., YÖRÜKOĞLU G., BAYSAN ARABACI L. (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi - Journal of*

- Psychiatric Nursing ;2(2):53-60.
- POLAT O. (2016). Şiddet (Violence). Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:22, Sayı:1.
- SABANCIOĞULLARI S.,TAŞKIN YILMAZ F., AR E., ÇAKMAKTEPE G. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Tutumları, Benlik Saygıları ve Etkileyen Faktörler. Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (HEAD), 13(1), 35-43.
- Stanford University. (2017). Feminist Perspectives on Sexand Gender. First Published Mon May 12, 2008; substantiverevision Wed Oct 25, 2017.
[https://plato.stanford.edu/entries/feminism-gender/]
- SUBAŞI N.,AKIN A. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları. Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları; s.231.
- ŞAFAK Ş.,ÇOPUR Z., ÖZKAN M. (2006). Çocukların evle ilgili faaliyetlere harcadıkları zamanın incelenmesi. [www.sdergi.hacettepe.edu.tr/sszcmo.pdf.] (Erişim:13.03.2018).
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2015).”Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları”. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Elma Teknik Basım Matbaacılık. ISBN: 978-605-4628-75-9
- T.C. Resmi Gazete, 20 Mart 2012, sayı: 28239, 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun”
[https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/belge/uluslararası_belgeler/kadına_karsi_siddet/BM%20Kad%C4%B1na%20Kar%C5%9F%C4%B1%20%C5%9Eiddetin%20Ortadan%20Kald%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1na%20Dair%20Bildirgesi%2020.12.1993.pdf].
Erişim:14.03.2018.
- TEZCAN S., YAVUZ S., TUNÇKANAT H. (2009). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Sağlık Sonuçları. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Elma Teknik Basım Matbaacılık. ISBN: 978-975-19-4498-6
- TOPUZ KURT S.,ERKANLI H. (2016). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadın ve Erkeğe Atfedilen Anlamların Metafor Yöntemiyle Analizi. Alternatif Politika, Cilt 8, Sayı 2, Nisan.
- TUNCAY S., (2000). Türkiye’de Gençlik Sorunlarının Psikolojik Boyutu. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, Cilt:1(1),
- TURAN N.,ÖZTÜRK A., KAYA H., ATABEK AŞTI T. (2011). Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 4(1), 167-173.
- TÜİK. (2018). TÜİK Haber Bülteni, 06 Mart 2018, Sayı: 27594.
- TÜİK. (2019). TÜİK Haber Bülteni, 15 Ocak 2019, Sayı: 30680.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı. (2018). Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge. (1993).
[https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/belge/uluslararası_belgeler/kadına_karsi_siddet/BM%20Kad%C4%B1na%20Kar%C5%9F%C4%B1%20%C5%9Eiddetin%20Ortadan%20Kald%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1na%20Dair%20Bildirgesi%2020.12.1993.pdf].
Erişim:14.03.2018.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı. (2018). Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge. (1993).
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013; Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Ankara, Türkiye
- UĞURLU Ö. (2015). Kadının Benlik Sunumunun Güncel Bir Aracı Olarak Sosyal Ağlar Bir Tasarım Unsuru: Kusursuzlaştırma. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8/1.
- United Nations, (2015). The World's Women 2015, Trends and Statistics, New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division. Sales No. E.15.XVII.8.

- ÜNER S. (2008). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- ÜNLÜ, S., Bayram, N., Uluyağcı, C., Bayçu, U.S. (2009). Kadına yönelik şiddet: Tv dizilerinde kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. Selçuk İletişim Dergisi, Cilt 5(4),
- VAHİP I., DOĞANAVŞARGİL Ö., (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız. Türk Psikiyatri Dergisi, 17(2).
- World Health Organization (2002). World Report on Violence and Health: Summary. Geneva.
- World Health Organization (WHO) (2005). Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women, Initial Result on Prevalance, Health Outcomes Women's Respones, Genova.
- YANIKKEREM E. (2002). 15-49 Yaş Evli Kadınların Aile İçi Şiddete İlişkin Görüşlerinin ve Şiddete Maruz Kalma Durumlarının İncelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- YILDIRIM Ş. (2016). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet. In Sosyal Politikanın Cinsiyet Halleri. 81-103. Ankara: Nika Yayınevi
- YILMAZ B. (2011). Şiddetin Psikolojisi. Türkiye Klinikleri Psychiatry - Special Topics, 4(2):8-13
- YORGUN S. (2010). Sömürü, Koruma ve Pozitif Ayrımcılıktan Çalışma Hayatının Egemen Gücü Olmaya Doğru Kadınlar: 21.Yüzyıl ve Pembeleşen Çalışma Hayatı, Sosyo-Ekonomi, Ocak-Haziran, 2010-1.
- YOUNT KM, HALİM N, HYNES M, HİLLMAN ER. (2011). ResponseEffectstoAttitudinalQuestionsAboutDomesticViolenceAgainstWomen: A Comparative Perspective. Social Science Research, 40, 873-884.
- YÖNEN GÜNERİ E. (2017). "Şiddet Türleri Ve Kişilik Özellikleri". Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, C:1, S:1, Haziran
- YÖRÜKOĞLU A. (1999). Öğrenciler, Öğretim Üyeleri, Anne ve Babalar Yönünden Gençliğin Eğitimi, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER

- Ek 1 : Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği İzni
- Ek 2 : Atölye Çalışmasında Kullanılan Kılavuz
- Ek 3 : Atölye Çalışması Görüntüleri
- Ek 4 : Atölye Çalışması Oturum 5: Cinsiyete Dayalı İş Bölümü Çalışması
- Ek 5 : Veri Toplama Araçları
- Ek 6 : Afyon Kocatepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Kararı
- Ek 7 : Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Kurum İzni
- Ek 8 : Kılavuz Kullanım İzni
- Ek 9 : Eğitim Programı (10 Oturum, 2 Gün)
- Ek 10 : Atölye Değerlendirme Formu

EKLER**Ek-1. Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği İzni**

The screenshot shows a Gmail email interface. The browser address bar displays the URL: <https://mail.google.com/mail/u/0?ui=2&ik=8633efebbd&view=lg&permmmsgid=msg-f:1566096232435813522>. The email header information is as follows:

From: Hicran Çetin <hicrancetin@gmail.com>
Sent: Sunday, April 30, 2017 12:47:31 PM
To: Ayşe Taştekin
Subject: Fwd: Ergenler için şiddete yönelik tutum ölçeği

The body of the email contains the following text:

Merhaba

ölçek ve ölçeğe ait bilgiler ekte
tezden de ulaşabilirsin
Ölçeği atf vermek suretiyle kullanabilirsiniz
kolay gelsin

At the bottom of the email, the sender's contact information is provided:

Yrd. Doç. Dr. Hicran ÇETİN GÜNDÜZ
Başkent Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Rehberlik ve Psikolojik Danışma AD Öğretim Üyesi

Ek-2. Atölye Çalışmasında Kullanılan Kılavuz**KADINA YÖNELİK ŞİDDET KONUSUNDA HEMŞİRELİK
ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR
ATÖLYE ÇALIŞMASI****YÜKSEK LİSANS TEZİ KOLAYLAŞTIRICI KILAVUZU****1.OTURUM**

- a)Giriş konuşması, kolaylaştırıcının kendini tanıtması
- b)Tanışma: grup üyelerinin “soyadı, eğitimi, yaşı, işi, medeni durumu, çocuğunun olup olmadığı” bilgileri kullanılmadan katılımcılardan kendilerini tanıtmaları istenir.
- c)İsim Oyunu: Her bir grup üyesinden, isimlerinin baş harfleri ile başlayan bir sıfat bulması istenir. Herkes belirlediği sıfatla ismini söyler. Sırayla herkes kendinden öncekilerin isimlerini sıfatlarıyla tekrar eder ve kendi ismini belirlediği sıfatla söyler.

2.OTURUM

- a) Kadın olmak üzerine düşünmek

Grupla aşağıdaki sorular çerçevesinde bir tanımlama yapılır.

- Toplumda “kadın olmak” nasıl tanımlanmaktadır?
- Size göre kadın olmak nedir?

- Toplumun kadın tanımı ile sizin tanımınız arasında fark var mı? Bu farkı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Kendinizi ilk defa ne zaman bir kadın olarak gördünüz?/ toplumda kadınların olduğunu ve onlardan farklı olduğunuzu ilk ne zaman fark ettiniz?

b) Kadın çalışmaları deneyimlerinin aktarılması

Yazı tahtasına şunlar yazılır:

- Şimdiye kadar bir veya birden daha fazla kadın için yaptığım bir şey
- Kadınlarla ilgili katıldığım bir etkinlik
- Kadın çalışmaları yapan bir kuruluştaki deneyimlerim

Daha sonra her katılımcıdan bunlardan birini seçmesi ve seçtiği konu hakkında deneyimini aktarması istenir.

c) Değerlendirme ve kapanış.

Bölüm sonunda grup üyeleri ve katılımcılar çalışmaya yönelik duygu ve görüşlerini paylaşırlar.

Bir sonraki bölüm hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır.

3.OTURUM

a) Değerlendirme

Grup üyelerine, önceki görüşmeden sonra kendilerini nasıl hissettiği, neler düşündüğü ve şu anda nasıl olduğu sorulur.

Gündem tanıtılır.

b) Toplumsal cinsiyet üzerine düşünmek

- Gruba cinsiyet ve toplumsal cinsiyet arasında farkı duyup duymadıkları sorulur.
- Katılımcıların açıklamaları dinlendikten sonra, temel kavramlar verilir. (cinsiyet/toplumsal-biyolojik cinsiyet)
- Çalışma materyali 1 okunur ve sorular çerçevesinde tartışılır.

Aşağıda Ayşe Hanım ve Faruk Bey arasında geçen bir diyalog bulunmaktadır.

F: Sekreterimden benimle görüşmek için randevu almışsınız, evet konu nedir?

A: Biliyorsunuz daha öncede defalarca belirttim, yeni açılacak merkezdeki göreve ben talibim. Siz bu konuda bana bir geri bildirimde bulunmadığınız için randevuya gerek duydum.

F: Evet anlıyorum ama biliyorsunuz yeni açılacak merkezdeki görev oldukça ağır, üstelik taşrada çalışmanın güç yanları da var.

A: Bunları biliyorum ama aldığım eğitim, iş yaşamımdaki tecrübelerim bu işin altından kalkabileceğimi göstermez mi? Bu konudaki başarılarımı birçok kez takdir etmişsiniz.

F: Tabii bunların farkındayım ama her şey bununla bitmiyor. Üstelik aile hayatınızı ve çocuklarınızı da hesaba katmak gerekiyor.

A: Elbette bunları düşündüm, hem herkesin bir ailesi var.

F: Sizi kırmak istemiyorum ama bu işe Ahmet'in daha uygun olacağını düşünüyorum.

A: Hangi kriterlere göre bir değerlendirme yaptınız öğrenebilir miyim? Benden yedi sene sonra mezun olmuş ve bu kurumda sadece bir yıl çalışmış bir arkadaşımı seçme nedeninizi merak ediyorum. Eğer kararınız kesinse bana da istifa etmek düşüyor.

Tartışmada kime hak veriyorsunuz? Neden? İşi neden Ayşe Hanım değil de Ahmet Bey almıştır?

4.OTURUM

Katılımcılara boş kağıtlar dağıtılarak yukarıdan aşağıya 1'den 8'e kadar sayıları yazmaları söylenir. Materyalde yer alan ifadeler 1'den 8'e sırayla tek tek okunur ve katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin olduğunu düşündükleri ifadeler için T biyolojik cinsiyete ait olduklarını düşündükleri ifadeler için B yazmaları istenir.

Materyal (Biyolojik cinsiyet-Toplumsal Cinsiyet) :

- 1) Kadınlar çocuk doğurur, erkekler doğuramaz.(B)
- 2) Kız çocukları yumuşak ve duygusal, erkek çocuklar ise saldırgan ve serttir. (T)
- 3) Kız çocukları ergenliğe erkek çocuklardan daha erken girer. (B)
- 4) Türkiye'de tekstil sektöründe ağırlıklı olarak kadınlar çalışırlar. Bu sektörde ücretler sanayinin diğer alanlarından daha düşüktür. (T)
- 5) Kadınlar çocuklarını emzirebilir, erkekler ise sadece biberonla besleyebilir. (B)
- 6) 224 değişik kültüre sahip toplulukta yapılan bir araştırmaya göre, bunların beşinde yemeklerin her zaman erkekler tarafından hazırlandığı, altısında ise evlerin kadınlar tarafından yapıldığı ortaya çıkmıştır. (T)

- 7) Türkiye’de 7,5 milyon okuma yazma bilmeyen kişinin 6 milyonunu kadınlar oluşturmaktadır. (T)
- 8) Parlamentodaki 500 milletvekilinin yalnızca 52’sini kadınlar oluşturmaktadır. (T)

Sonuçlar okunarak karşılaştırılır, tartışılır. Tartışmada üzerinde durulacak konular;

-“kadın olarak doğulmaz, olunur” ya da erkek.

-Toplumsal cinsiyet rolleri çeşitli toplumlarda, kültürlerde ve dönemlerde farklı biçimler alabilir.

-Yaş, etnik grup, sınıfsal köken, toplumsal cinsiyetin önemli şekillendiricileridir.

Toplumsal cinsiyet deneyimlerimizi paylaşmak

Grup üç alt gruba bölünür. Her gruptan aşağıdaki soruları tartışmaları istenir.

- (a) Toplumsal cinsiyetim hayatımı ve işimi nasıl etkiliyor?
- (b) Ne türden değişiklikler potansiyelimim tümünü kullanmama yardım ederdi?

Grubun tamamı bir araya getirilerek deneyimlerini birbirleriyle paylaşmaları istenir.

Katılımcıların toplumsal cinsiyet üzerine düşüncelerini sağlamak ve farkındalıklarını artırmak için, kendi deneyimleri üzerine düşüncelerini sağlamak önemlidir. Bunun için;

- (a) Toplumsal cinsiyetlerine özgü ve yapmaktan hoşlandıkları iki şey
- (b) Toplumsal cinsiyetlerine özgü ve yapmaktan hoşlanmadıkları iki şey
- (c) Toplumsal cinsiyetleri açısından geleneksel olmayan ama yapmaktan hoşlandıkları iki şey

Yazı tahtasına hoşlanılan ve nefret edilenler listelenir ve üzerinde tartışılır.

5. OTURUM

a)Grup üyelerine; geçen görüşmeden sonra kendilerini nasıl hissettiği, neler düşündüğü, şu anda nasıl olduğu ve gündelik hayattaki olaylara bakış açısı sorulur.

Gündem tanıtılır.

b) Cinsiyete dayalı iş bölümü

Materyal katılımcılara dağıtılır, okunur.

Bu materyal aracılığıyla cinsiyete dayalı işbölümünün aile içinde yaşanış biçimi ve kadın emeğinin konumu üzerine düşünmek hedeflenmektedir.

Çalışma Materyali:

Bir öykü: Davut Efendi Doktorda

Aşağıdaki konuşma 1993 yılında, Ankara'nın çevre köylerinden birinde yaşamakta olan Davut Efendinin bir doktor muayenesi için geldiği Ankara'da, doktorun muayenehanesinde gerçekleşmektedir.

Doktor “ne iş yapıyorsun?” diye sordu

“Çiftçiyim” dedi Davut Efendi.

“Çocuğun var mı?”

“Allah'ın izniyle 8 çocuğum oldu, 5'i sağ” diye yanıtladı.

“Karın çalışıyor mu?”

“Yok o evde oturur.”

“Anlıyorum, ne yapar bütün gün?”

“Ne yapacak! Sabah erken kalkar. Yazsa, serinlikte bahçenin çapaya gelen bölümünü çapalar. Kışsa, sobayı yakar. Tavukları yemler. İneklerin yemini döker, altını temizler. Buzağuları emzirir, sütünü sağlar. Eğer hayvanlar otlamaya gidiyorsa, çobanın aşını hazırlar, enikleri sığıra katar. Kahvaltıyı hazırlar. Kahvaltıdan sonra etrafı toplar, temizler. Su getirmek için bidonları alıp çeşmeye gider, sıraya girer.

Gelince sütün makineye çeker, sütün yavanını peynir yapmaya hazırlar. Öğle yemeğini hazırlar. Herkesin öğlen yemeğini verir. Tekrar sobaya bakar. O aralarda davar gidip sağılır, azığı hazırlanıp çoban geri gönderilir.”

“Öğle yemeğinde evde oluyorsun demek?”

“Kışsa zaten yeni kalkmış olurum. Yazın tarlada çalışıyorsam, yemeği tarlaya getirir.”

“Yakın mı tarla?”

“Yakın bir kilometreden biraz fazla.”

“Peki öğleden sonra ne yapar?”

“Mevsimine göre, yaz sonuysa buğdayın temizlenmesi, yıkanması, tohumluk buğdayın, yarmanın, bulgurun filan hazırlanması, buğdayın değirmene götürülmesi; sonbaharsa, pekmezin, turşunun, eriştenin, tarhananın yapılması; yok baharsa, halıların yıkanması, tezeğin kesilmesi, evin sıvalarının tamiri, badanası filan... Yoksa bir işi tereyağı, peynir yapar, kış yoğurdu yapar. Akşama yine yemek hazırlar. İneklerin sütünü bir kez daha sağlar. Ama akşam üstü makineye çekilmez...”

“Ekmeği çarşıdan mı alıyorsunuz?”

“Ekmeğin haftada on beşte evde yapılır. Bir hafta ekmeğin, bir hafta çamaşır. Eee herkesin banyosu da ona bakar. Sularını ısıtıp, çoluğu çocuğu o yıkar.”

“Yoksa seni de mi yıkar?”

“Kim yıkayacak, erkek kendi kendini yıkayamaz ki...”

“Akşam yemeğinden sonra hemen yatar mı bari?”

“Yok. Bir azıcık daha işi olur. Bulaşığı filan bitirince, evde oturup televizyona bakacak pek zamanı olmaz. Yırtık- sökülük olur. Bir şeyler örer arada. Erkence yatar. “

“en ne yaparsın?”

“Yazın iş zamanı tarlaya gideriz. Ama şimdi bütün işler makineyle. Bir tek mercimek, nohut, fasulye, ay çiçeği filan biraz el emeği ister.”

“Kim yapıyor o işleri?”

“Evi kalabalık olanlar, çoluk çocuk tarlaya gelirler. Mercimeği filan kadınlar yolar. “

“Kışın ne yapıyorsun?”

“Ben kışın öğle yemeğinden sonra kahveye giderim. Köyde ne olup bitiyor, onları konuşuruz, kağıt filan oynarız. Kahveden geç dönerim. Gece 11-12 filan.”

“Akşam yemeği yemiyor musun?”

“Gece eve gelince, uyandırırım bizim hanımı, o benim yemeğimi hazırlar, tekrar yatar, ne de olsa erken kalkacak.”

“Karının çalışmadığını söylemiştin!”

“Çalışmaz tabii, söyledim ya evde oturur. “

Uygulama Yönergesi:

Katılımcılardan yaşantılarını oldukça yakından tanıdıkları bir düşük gelirli aileyi belirlemeleri istenir .

Bu ailedeki kadın ve erkeğin gündelik yaşamını gözlerinin önüne getirmeleri istenir.

Dağıtılan 24 saatin işaretlendiği büyük kağıtlara kadın ve erkeğin 24 saatte yaptıkları işleri listelemeleri söylenir. Katılımcıların düşünebildikleri kadar her türlü faaliyeti göz önünde tutmaları sağlanır. (çocukların dersine yardım etmek, tavuklara yem vermek, dikiş, toplantıya katılma, el işleri, ütü yapmak vb.)

Hazırlanan listeler tahtaya asılır ve birbirilerinin yaptıkları listeleri incelemelerine yardım edilir. (10dk) Listelerdeki ortak ve farklı yönleri belirlemeleri istenir. Okunan çalışma materyali ile karşılaştırmaları ve ortak ve farklı yönleri söylemeleri istenir.

Hazırlanan listelerde kadın ve erkeğin sorumlulukları karşılaştırılır.

Not:

Farklı ailelerde farklı zaman kullanımını olmakla birlikte genellikle ortaya çıkan ortak noktalar şunlardır;

Kadın ve erkek gün boyu farklı işler yaparlar.

- Ailedeki işler kadın tarafından yapılır.
- Erkeklerin işleri genellikle evin dışındadır.
- Kadınlar genellikle uzun saatler boyunca ve daha fazla çalışırlar.
- Kadınların yaptığı işler daha çeşitlidir ve birden fazla işi aynı anda yaparlar.
- Kadınlar uyumaya daha az zaman ayırırlar.
- Erkeklerin boş zamanı daha fazladır.
- Karar vermeyi gerektiren işleri daha çok erkekler yapar.

	KADIN	ERKEK
İsim		
Çocuk Sayısı		
Meslek		
Yaş		
6.30		
7.30		
8.30		
9.30		
10.30		
11.30		
12.30		
13.30		
14.30		
15.30		
16.30		
17.30		
18.30		
19.30		
20.30		
21.30		
22.30		
23.30		
24.30		

6.OTURUM

Kadınlar Hangi Kategorilere Ayrılıyor?

1. Gündelik hayatta kadınların nasıl sınıflandırıldıkları sorulur ve listelenir.
1. Tahtaya örnekler yazılır. (şişman-zayıf, güzel-çirkin, ağırbaşlı- hafifmeşrep vb.)
2. Daha sonra grubun söyledikleri listeye eklenir.
3. Bu ayrımların hayatımızı nasıl etkilediği tartışılır.
4. Daha sonra üç gönüllü seçilir. Her gönüllüye olumsuz değer atfedilen bir özellik verilerek bunu överek anlatması istenir. (“pasaklı”, “şişman”, “gezme düşkün” olmanın faydaları gibi)
5. Çalışma değerlendirilir.

7.OTURUM

Kadın Olmanın Zorlukları ve Güzel Yanları

1. Gruba iki farklı renkte ikişer post-it dağıtılır.
2. Grup üyelerinden, hayatlarında kadın oldukları için yaşadıkları veya bir kadının kadın olduğu için yaşadığına şahit olduğu olumlu bir olayı ve kadının bunu kaç yaşında yaşadığını pembe kağıda, yeşil kağıda da olumsuz bir deneyimi ve bunu kaç yaşında iken yaşadığını yazması istenir.
3. Daha sonra hayat çizgisi kağıdı asılır.
4. Her bir katılımcı pembe kağıdı sağ tarafa, yeşil kağıdı sol tarafa uygun zaman aralığını seçerek yapıştırır ve deneyimini paylaşır.

5. Daha sonra olumlu ve olumsuz deneyimlerin hayat çizgisi üzerindeki dağılımları grup üyeleri ile değerlendirilir.

8.OTURUM

Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri, Ülkemizdeki Durumu

1. Grup üyelerinden kadına yönelik şiddeti tanımlamaları istenir.
2. Kadına yönelik şiddet tanımları okunur.
3. Burada “cinsiyete dayalı” ifadesinin ne anlama geldiği tartışılır.
4. Cinsiyete dayalı şiddetin nedenleri ve pekiştiren faktörler üzerine konuşulur.
5. Kadına Yönelik Şiddet slayt gösterisi.

Kadına Yönelik Şiddet

- Cinsiyete dayalı şiddet, kadının toplumdaki ikincil konumuna dayalı olarak kadına uygulanan şiddettir.
- “Kamusal ve özel alanda gerçekleşen, kadınların fiziksel, cinsel, duygusal, zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu eylemin yapılacağına dair tehdit ya da zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanması” olarak tanımlanmaktadır.” (Birleşmiş Milletler’in 1993 yılında kabul ettiği Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi)
- “Cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi sonuçlanma olasılığı olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır. “(DSÖ, 1993)
- “Kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanması muhtemel olan, bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde olsun, ister özel hayatta meydana gelmiş olsun cinsiyete dayalı her türlü şiddettir.” (Pekin,1995)

• “Kadının cinsiyete dayalı olarak fiziksel ,cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanabilecek olan, sıkıntı veren veya verebilecek olan her türlü eylem veya eylem tehdididir.”

- Fiziksel şiddet
- Ekonomik şiddet
- Psikolojik şiddet
- Kadın ticareti
- Zorla evlendirme
- Taciz
- Tecavüz
- Seks işçiliğine zorlama
- Kadın cinayetleri

AİLE İÇİNDE KADINA UYGULANAN ŞİDDETİ HAZIRLAYAN FAKTÖRLER

Kültürel:

- Kadın ve erkeğe yüklenen roller ve beklentiler
- Erkeğin güçlü, kadının zayıf olduğu inancı
- Erkeğin kadın üzerinde söz hakkı olduğu inancı
- Erkeklerin şiddeti uygulamasının normal olduğu görüşü
- Evlilik gelenekleri (başlık parası, çeyiz)
- Ailenin öze alan olduğu ve bu alanın erkeğin kontrolünde olduğu görüşü

Ekonomik:

- Kadının ekonomik olarak erkeğe bağımlı hale getirilmesi
- Paraya ulaşım sınırlılığı

- Mülkiyet hakları, boşanması sonrası ekonomik haklar vb konularda yasal ayrımcılık
- Çalışma hayatına katılımında yaşanan güçlükler
- Kadınlara eğitimde eşit fırsat tanınmaması

Yasal:

- Kadının yasalarda ve uygulamalarda ikincil yasal statüsü
- Boşanma, velayet, mirasa ilişkin yasalar
- Aile içi şiddet ve tecavüzün yasal tanımlamaları
- Eğitimsizlik
- Polis ve hakimlerin duyarsızlığı

Politik:

- Yetkili pozisyonlarda, politika, sağlık, medya ve hukukta kadınların temsiliyetinin azlığı
- Aile içi şiddetin ciddiye alınmaması
- Ailenin, devletin müdahale alanı içinde yer almadığı görüşü
- Kadınların politik sistem içinde yer alamaması

HIRPALANMIŞ KADIN SENDROMU

Aile içinde şiddete maruz kalan kadınlar genellikle benzer aşamaları izler. Her bir aşamada yaşanan şiddete ilişkin farklı bir düşünce biçimi hakimdir. Bu aşamalar şu şekilde özetlenebilir:

İnkâr

İlk şiddet davranışı sonucunda yaşanan şoku izleyen süreçtir. Şiddete maruz kalan kadın şiddete uğradığını ve ilişkisinde problem olduğunu kabul etmez, hatta bunu kendine bile itiraf edemez. Her şiddet olayını kaza, istenmeden yapılmış ve

büyütülmemesi gereken bir olay olarak nitelendirir. Kocasının uyguladığı şiddet için özür dilemesini bekler ve kocasının bunu asla tekrarlamayacağına inanır.

Suçluluk

Şiddete maruz kalan kadın bu aşamada bir problem olduğunu kabul eder; ancak kendini yaşananların sorumlusu olarak görür. Şiddeti hak ettiğini düşünür; çünkü kişiliğinde kusurlar olduğuna, iyi bir eş, iyi bir anne olamadığına ve kocasının beklentilerini gerçekleştiremediğine inanır. Yaşadığı bu suçluluk duygusu nedeniyle sürekli değişmeye ve daha iyi olmaya çabalar. Susmanın ve her koşulda itaat etmenin en iyi yol olduğu fikri hakimdir. Yaşadığı şiddeti saklar. Çevresinden gelen destek taleplerini genellikle reddeder.

Aydınlanma

Yaşadığı şiddetin sorumlusunun kocası olduğunu kabul eder ve hiç kimsenin şiddeti hak etmediğini fark eder. Bu aşamada sevgi ve nefret duygularını bir arada yaşar. Her şeye rağmen işlerin yoluna gireceğini umar; evliliğini sürdürmek, kocasıyla yaşamaya devam etmek ve ilişkiyi başarıyla sürdürmek ister.

Sorumluluk

Kocasının şiddet davranışının kendiliğinden sona ermeyeceği gerçeğini kabul eder. Boyun eğmemeye ve yeni bir yaşama başlamaya karar verir. Neler yapabileceğini araştırır. Somut adımlar atar. Bu dönemde çevresinden destek almaya açıktır.

ŞİDDETE MARUZ KALAN KADINLAR NELER DÜŞÜNÜR?

Tekrarlamayacak!

Kadınlar şiddete ilk maruz kalışlarında derin bir şok yaşar. Pek çok kadın bunun bir kaza olduğuna inanır, ilk şiddeti görmezden gelir ve yeniden tekrarlamayacağını düşünür. Ancak kadın aile içinde yaşadığı şiddete dur demezse şiddet artarak devam eder.

Kocam beni seviyor bana zarar vermek istemez!

Kocasının onu sevdiği için uyguladığı şiddeti tekrarlamayacağını düşünen pek çok kadın, maruz kaldığı şiddet nedeniyle sakat kalmakta ya da hayatını kaybetmektedir.

Yaşadıklarımı kimseye anlatmamam gerekiyor!

Pek çok kadın yaşadığı şiddeti gizlemenin en doğru yol olduğunu inanır. Kocasının buna minnettar kalacağını ve böylece yeniden şiddet uygulamayacağını düşünür. Yine pek çok kadın şiddete maruz kaldığı için utanır. Yaşadığı şiddeti gizlemenin ne derece tehlikeli olduğunu fark edemez.

Çocuklarımın iyiliği için kabullenmeliyim!

Şiddete maruz kalan pek çok kadın çocuklarının iyiliği için şiddet ortamından uzaklaşamaz. Anne babanın bir arada olmasından çok sağlıklı bir birliktelik içinde olmaları gerektiğini çeşitli sebeplerden ötürü fark etmekte zorlanır.

Yapabileceğim bir şey yok!

Şiddetin en önemli etkilerinden biri çaresizliğin öğrenilmesidir. Kadınlar şiddet ortamından uzaklaşmanın yollarını arar. Ancak bunların sonuç vermemesi durumunda ve çevrelerinde şiddet içeren ilişkiyi sürdüren pek çok kadın olduğuna tanık olmaları sonucunda umutsuzluğa kapılarak şiddeti önlemenin hiçbir yolu olmadığına inanır.

Hak etmiştim!

Pek çok kadın yaşadığı şiddetin kendi hatasından kaynaklandığına inanır ve kendini suçlar. Şiddetin hiçbir haklı gerekçesi olmayacağını düşünmez.

“Bu benim kaderim!”

Şiddete maruz kalmanın kader olduğu inancı kadınları şiddetle mücadele etmekten alıkoyar. Yasal haklar ve sosyal imkanlara ulaşmalarına engel olur. Şiddete maruz kalan kadınların şiddet ortamından uzaklaşmaması kimi zaman kadının şiddete maruz kalmaktan hoşlandığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Ancak şiddet ortamından uzaklaşmamanın çeşitli nedenleri mevcuttur.

9.OTURUM

Aile İçinde Kadına Uygulanan Şiddetin Tanımlanması

1. Grup üyelerinin, aile içinde kadına yönelik şiddeti tanımlaması istenir.
2. AİKYS tanımı yapılır

Şiddetle İlgili Yanlış İnanışlar Üzerine Düşünme

1. Kadına yönelik şiddete ilişkin toplumda ne gibi yanlış inanışların kabul gördüğü sorulur.
2. Yanlış inanışlara örnek verilir.
3. Katılımcıların yanıtları tahtada listelenir.
4. Bu inanışlar hakkında genel bir tartışma başlatılır.
5. Yanlış inanışlara ilişkin bilgilendirme yapılır.

Çalışma Materyali:

KADINA YÖNELİK ŞİDDET – HİKAYE YÖNERGESİ

1.Gönüllü

17 yaşındasın, ortaokul mezunusun. Babandan ve erkek kardeşinden şiddet gördüğünü öğrendik. Bize biraz neler yaşadığını anlatır mısın?

2.Gönüllü

Evlenmeyi düşündüğünü söylemiştin. Evlilikten neler bekliyorsun? Nasıl biriyle evlenmek istiyorsun?

3.Gönüllü

Geçen ay evlendin. Kocan dün akşam sana bağırması ve vurmuş. Bize biraz dün geceyi anlatır mısın? Ne hissettin?

4.Gönüllü

Hamile olduğunu duyduk. Kocan sana kötü davranmaya devam ediyormuş. Sence kocan neden bu şekilde davranıyor?

5.Gönüllü

Üç çocuğun da okula gidiyor. Kocanın çocuklarla hiç ilgilenmediğini, çoğu zaman eve gelmediğini, geldiğinde de sana çok kötü davrandığını söyledin. Ne yapmayı düşünüyorsun?

6.Gönüllü

Çarşamba günü kadın danışma merkezine gittiğini duyduk. Giderken neler hissediyordun? Orada kendini nasıl hissettin? Ne yapmaya karar verdin?

Çalışma Materyali:

KADINA YÖNELİK ŞİDDET – YANLIŞ İNANIŞLAR

- Aile içinde kadına uygulanan şiddet sadece o ailenin sorunudur, kimseyi ilgilendirmez.
- Ekonomik sıkıntılar ve alkol şiddetin nedenidir.
- Eğitimli kadınlar şiddet görmez.
- Erkekler daha çok şiddete maruz kalırlar.
- Kadın şiddet görmüşse bunu hak etmiştir.

10. OTURUM

Çalışma Materyali:

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ETKİLERİ

Kadına etkileri (fiziksel Psikolojik, cinsel, ekonomik): Utanma, suçluluk, öfke, yalnızlık hissi, başarısızlık hissi, yetersizlik hissi, diğer insanlara güvenmekte güçlük çekme, değersizlik hissi ve düşük benlik saygısı, düşük özgüven, istismarı önemsememe veya inkar etme, kendinden memnuniyetsizlik, anksiyete, konsantrasyon güçlüğü, yeme bozuklukları, uyku bozuklukları, intihar fikri, çocuklarına ya da sevdiği diğer insanlara öfke duyma ve şiddet uygulama, madde bağımlılıkları (sigara, antidepresan ve ağrı kesiciler), fiziksel şiddete bağlı olan rahatsızlıklar (sağırlık, yaralar, dişlerini kaybetme, kemik kırıklıkları, çürükler), kronik ağrılar, cinsel bozukluklar, cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma, işsiz kalma, parasız kalma gibi.

Ekonomiye etkileri: Şiddet mağduru kadın ve çocuklara sunulan psikolojik ve hukuki destek hizmetleri, hastane tedavi masrafları, sığınak hizmetleri, failin yakalanması ve cezalandırılması için polisin ve adli sorumluların harcadıkları emek ve zaman ile tüm bu personelin aldıkları eğitim.

Toplumsal yaşama etkileri: Yaşam kalitesinin düşmesi, intihar, cinayet, taciz, tecavüzün artması, suçun artması, verimliliğin azalması, toplumsal gelişimin yavaşlaması, demokratik süreçlere katılımın azalması, şiddetin etkilerinin kuşaktan kuşağa aktarılması.

Çocuklara etkileri: Fiziksel şikayetler, uyku bozuklukları, altını ıslatma, aşırı ayrılma anksiyetesi, gelişim geriliği, terk edilme korkusu, öldürüleceği veya anne babasının birbirini öldüreceği korkusu, öfkelenmekten veya başkalarının öfkelenmesinden korkma, yüksek düzeyde anksiyete, yeme bozukluğu, uyku bozukluğu, çevresini emniyetsiz ve güvensiz bulma, yoğun çaresizlik ve şiddeti önleyemedikleri için suçluluk hissetme, ihmale ve istismara uğramaya daha açık hale gelme, travmatik olaylara şahit olma ve aynı şiddeti görme tehlikesiyle karşı karşıya kalma,

okullarında arkadaşları, öğretmenleri veya dersleri ile ilgili problemler yaşama, diğer çocuklara şiddet uygulama ya da diğer insanlardan ürkme, çekinme eğilimi

Kadına Yönelik Şiddetin Etkileri

Kadına etkileri (fiziksel Psikolojik, cinsel, ekonomik)	
Çocuklara etkileri	
Ekonomiye etkileri	
Toplumsal yaşama etkileri	

KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Kadın danışma merkezi nedir?

Kadın danışma merkezleri, ayrımcılığa ve şiddete maruz kalan kadınların, yaşadıkları şiddetle mücadele ederken farklı alanlarda ihtiyaç duyabileceği desteği sağlayan yapılardır. Kadın danışma merkezleri yardım değil dayanışma esasında işler. Danışma merkezi, başvuran kadının kendini rahat ve güvende hissedeceği bir ortam yaratmalıdır.

Kadın danışma merkezleri ne tür faaliyetler yürütür?

Kadın danışma merkezi çeşitli faaliyetler yürütebilir. Bunlardan bazıları:

- Başvurucuyu dinlemek
- Başvurucuya şiddetle mücadelesinde yalnız olmadığını hissettirmek
- Başvurucuya şiddetle mücadele yolları hakkında bilgilendirmek
- Kadınları güçlendirici grup çalışmaları yapmak
- Psikolojik danışmanlık sağlamak
- Hukuki danışmanlık sağlamak
- Sığınaklara yönlendirmek
- Tıbbi ve ekonomik destek alabileceği mekanizmalara ulaşmasına destek olmak
- Kadına yönelik şiddet ve şiddetle mücadele konusunda bilgilendirici faaliyetler yürütmek
- Şiddetle mücadele araçlarının ihtiyaca uygun biçimde işleyip işlemediğini izlemek
- Şiddetle mücadele konusunda edinilen deneyimleri bilgiye dönüştürmek
- Şiddetle mücadele faaliyetlerine gönüllü destek vermek isteyen kadınları bilgilendirmek ve yönlendirmek
- Araştırmalar veya diğer yollarla kadına yönelik şiddetle mücadele stratejileri oluşturmaktır.

Danışma merkezlerinde kimler bulunur?

Kadın danışma merkezlerinde, kadına yönelik şiddeti öncelikli bir mücadele alanı gören kadınlar bulunur. Gönüllü çalışmanın temelinde yürüyen bu merkezlerde kadın sorunlarına ilişkin duyarlılığa ve farkındalığa sahip kadınların yer alır. Bunun yanı

sıra kimi kadın danışma merkezlerinde hukuki, psikolojik ve tıbbi konularda danışmanlık yapan gönüllü ve profesyonel çalışanlar da yer almaktadır.

Danışma merkezlerinde hayırlarımız?

Danışma merkezlerinde başvuranla kurulan ilişkide müsamaha gösterilmeyecek bazı yaklaşımlar vardır. Bunlardan bazıları:

- Şiddet uygulamak
- Yargılamak
- Suçlamak
- Başvuran adına karar almak
- Şiddetten arınmış olduğuna inanarak “diğer kadınları” kurtarmaya çalışmak
- Önemsememek
- Dinlememek
- Öğüt vermek

Danışma merkezlerinde evetlerimiz?

- Yatay ilişkilenecek
- Aktif dinlemek
- Alternatifler hakkında bilgi vermek
- Farklılıkları tehdit değil, zenginlik olarak görmek
- Birlikte güçlenmek
- Dayanışmak

Danışma merkezlerine nasıl ulaşılabilir?

Kadın danışma merkezlerine doğrudan ya da telefonla başvurulabilir.

Kadın danışma merkezinde ücret ödemem gerekir mi?

Kadın danışma merkezleri dayanışma esasında faaliyet gösteren yapılardır. Danışma merkezlerinde ücret talep edilmez.

Kadın danışma merkezinde gönüllü olarak çalışabilir miyim? Gönüllü olmak için ne yapmalıyım?

Gönüllü olmak isteyen her kadın danışma merkezine giderek merkezin ne tür desteğe ihtiyaç duyduğunu öğrenebilir. Ve destek verebileceği faaliyetleri belirleyerek kendisi için uygun olan zamanlarda yürütebilir. Bazı danışma merkezleri gönüllüler için kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak için farkındalık grupları oluşturmaktadır. Gönüllülerin bu tür etkinliklere katılması, gönüllünün merkezin amaç, yaklaşım ve faaliyetleri hakkında detaylı ve hızlı biçimde bilgi edinmesini sağlar.

KADIN SIĞINAĞI

Kadın sığınağı, şiddete maruz kalan kadınların, yaşadıkları şiddetle mücadele ederken ihtiyaç duyduğu desteği dayanışma esasıyla sunan evlerdir. Sığınak tipi yapılara ilişkin barınak, konukevi, yaşamevi, kadınevi, sığınmaevi çeşitli adlandırmalar mevcuttur. Kadın sığınağı ifadesi, buraların, aynen savaş esnasında canını kurtarmaya çalışan insanların güvenli bir mekana sığınması gibi hayatını kurtarmak isteyen kadınların kaldığı yerler olduğunun önemle vurgulanmak

istenmesidir. Kimi zaman ifade edildiği gibi sığıntı olmak ile bir ilgisi yoktur. Sığınak benzeri yapıların 16. yy'da İtalya'da oluştuğu bilinmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünyanın çeşitli yerlerinde açılmıştır. Türkiye'de ilk sığınaklar 1990 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından açılmıştır. Yine aynı yıl Bakırköy Belediyesi tarafından bir kadın sığınağı açılmıştır. Türkiye'nin ilk bağımsız kadın sığınakları 1993 yılında Kadın Dayanışma Vakfı ve 1995 tarafından Mor Çatı Kadın Sığınağı tarafından açılmıştır. 5393 sayılı Belediyeler Kanununun 14. Maddesi "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar." demektedir.

Sığınaklar Neden Önemlidir?

- Hayat kurtarır.
- Cinsiyetçi suçlarla mücadelenin önemli bir parçasıdır.
- Kadınlara gelecekleri konusunda karar verme imkanı tanır.
- Kadınları destekler ve güçlendirir.
- Şiddetle mücadelede fırsat eşitliği yaratır.

Sığınakların Evrensel İlkeleri

- Sığınakların adresleri gizlidir (törenle açılmazlar) ve başvuran kadınlar hakkındaki bilgiler gizli tutulur.
- Kadınlar arasında yaş, cinsel tercih, sınıf, sakat olma, din, mezhep, dil, meslek, medeni hal, renk, siyasi görüş vb. durumuna göre ayırım yapılmaz.
- Sığınaklarda hiçbir kadına veya çocuğa baskı ve şiddet uygulanamaz
- Sığınaklarda çalışmalar yalnızca kadın bakış açısına sahip kadınlar tarafından yürütülür.

- Sığınaklar kadınları ve çocukları birlikte kabul eder. *
- Sığınaklar kadınların ve çocukların güvenliğini sağlamak zorundadır.
- Kadınların şiddeti yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir.
- Sığınak ortamı kadının şiddetten kurtulmanın yol ve yöntemlerini kendisinin bulabilmesi için teşvik edici olmalıdır. Kadınlara şiddetsiz bir hayat kurabilmek için ihtiyaç duyduğu tıbbi, psikolojik, hukuki danışmanlık, meslek kursları ve iş bulma olanakları ile çocuk bakım desteği sağlanmalıdır. Sığınakta kadının özgüvenini yeniden kazanmasını sağlayacak bir yaşam ortamı yaratılmalıdır.
- Hem sığınakların adreslerinin gizliliği hem de kadınlara sığınak dışındaki gerekli destekleri vermek için sığınakların mutlaka kadın danışma merkezleri ile birlikte açılmaları gereklidir.

GÖRÜŞME YAPMA VE DEĞERLENDİRME

ÖRNEK OLAY 1

Adım Perihan 29 yaşındayım. 10 yıllık evliyim, 8 yaşında bir kızım var. Lise mezunuyum. Çalışmıyorum. İki gün önce yurt dışına çıkacak olan kardeşimi görmek için ailemi yanına Edirne'ye gitmek istediğimi söyledim. Ancak ailemle görüşmemi istemeyen kocam hiçbir yere gidemeyeceğini söyledi. Bu konuyu tartışırken kocam üstüme yürüdü ve boğazımı sıktı. Daha sonra tekmelemeye başladı ve eline bir bıçak alarak boğazıma dayadı. Kızım ağlayarak araya girince bıçağı bıraktı. Salona gidip her şeyi dağıttı. Pencerenin camlarını kırdı. Sonra da kapıyı çarparak çıktı. Nerede olduğunu bilmiyorum. Cep telefonundan da ulaşamadım. Ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum. Sizce ne yapmam gerekiyor?

ÖRNEK OLAY 2

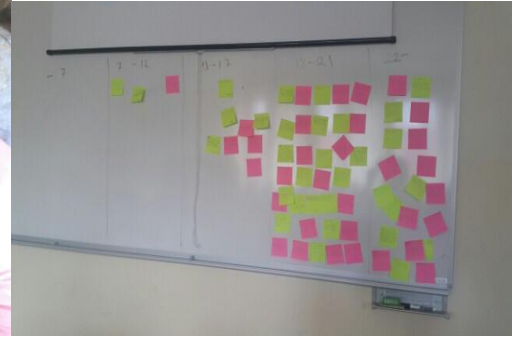
42 yaşındayım. 3 çocuğum var. Kocam evlendikten bir yıl sonra Almanya'ya gitti. Ailem yalnız bir kadın olduğum için evimde kalamayacağımı söyledi. Kocam gidince ben de kocamın ailesiyle yaşamaya başladım. Bütün gün kocamın ailesinin işlerini görüyordum. Bir şeyi biraz geç yapınca bağırıp küfrediyorlardı. Bazen de beni dövüyorlardı. Önceleri kocamla sık sık görüşüyordum. Üzülmemesi için ona yaşadıklarımı anlatmıyordum. Bana iki ayda bir para gönderirdi. Ama parayı kayınbabam alırdı. Bana para vermezlerdi. Ne istediğimi sorarlar, bazılarını alırlardı. Bazen ihtiyaçlarımı birkaç kez söylemek zorunda kalırdım. Almayacaklarını anlayınca artık söylemezdim. Kocam geldiği zaman sürekli ben şikayet ederler, ne kadar kötü bir kadın olduğumu söyleyip dururlardı. Kocam da bir alman karı alayım da akli başına gelsin der gülerdi. Çocuklarımın doğumunda kocam hep yurt dışındaydı. Onları çok zor şartlarda büyüttüm. Kocam yıllar sonra beni aramaz oldu. Hep beni götüreceğini hayal ederdim ama hiç götürmedi. Sonra orda başka bir kadınla yaşadığımı ve çocuğu olduğunu söyledi kaynanam. Dünya başıma yıkıldı. Ne yapacağımı bilemedim. kocam geçen hafta aradı ve çocuklarımı götüreceğini söyledi. Ne olacak şimdi? Boşansam çocuklarımı alsam nerde kalırım. Bir iş bilmem. Onlara nasıl bakarım? Ne olur bana yardım edin.

ÖRNEK OLAY 3

19 yaşındayım. 17 yaşında bir kız kardeşim var. Annem bir lisenin kantininde çalışıyor. Babam anneme çok kötü davranıyor. Sürekli aşağılıyor. Ama annem evde huzursuzluk olmasın diye her söylediğini yapıyor. Ayaklarını bile yıkıyor. Ondan nefret ettiğini biliyorum. Bu nedenle ona böyle iyi davranması midemi bulandırıyor. Kardeşime çok acıyorum. Aslında kardeşimle babamın arası iyidir. O dış dönük biri.

Her istediğini yaptırabiliyor. Ben daha mesafeliyim. Bana sarılmasını, öpmesini hiç istemiyorum. Geçenlerde eve içkili gelmişti. Bana öptü ve “yatağa git geliyorum” dedi. Ne yapacağımı bilemedim. Odama gittim. Önce kapımı kilitledim. Ama bana kızacağını düşünerek tekrar açtım Korkuyla beklemeye başladım. Anneme söylemeyi düşündüm ama bana inanmayacağından emindim. Babam birkaç yıl önce beni dudağımdan öpmüştü. Anneme söylediğimde bana bir tokat attı ve nasıl böyle şeyler uydurabiliyorsun bilmiyorum dedi. Aynı şeyin olacağından korktum. Buraya gelirken bunları anlatmayı planlamıyordum aslında. Aslında ne için geldiğimi de bilmiyorum. Benim için ne yapabilirsiniz?

Eğitim burada sona ermekte. İki hafta sonra son test uygulanmıştır.

Ek-3. Atölye Çalışması Görüntüleri

Ek-4. Atölye Çalışması Oturum 5: Cinsiyete Dayalı İş Bölümü Çalışması

	KADIN	ERKEK
sim	Sükriye	Sabriye
çocuk Sayısı	6	
Meslek	Fu hazırları	Esnaf
Yaş	47	55
5.30	Uyandı	Uyuyor
7.30	kahvaltı hazırlıyor	Uyuyor
8.30	kahvaltı yapıyorlar	kahvaltı yapıyor
9.30	İnşaatı topluyor	kahve içiyor
10.30	Sabriyeyi uğurluyor	Sabriye işe gidiyor
11.30	çocukları okula yolluyor	dükkanında tok oluyor
12.30	kadın ev temizliği yapıyor	dükkanı süpürge bilmiyor ve çıkıyor
13.30	kadın öğle yemeğini hazırlıyor	(Bilmiyor) Kışkıkta kagit oynuyor.
14.30	kadın öğle yemeğini dükkan getiriyor ama sabriye dükkanında yok	
15.30	kadın eve dönüyor arıyor ama ulaşamıyor	
16.30	Yemek hazırlıklarına başlıyor çocuklarla eşini beklemeye koyuyor	
17.30	Çocuklarla eşini getiriyor yemeklerini yiyorlar	
18.30	Çocukları odalarına çekiyor	kadınla erkek yatağı kalıyor
19.30	Dükkanı uğradım ne buydu diyor	bu sefere alacak diyor
20.30	Azda Temam diyor	Ben bizzat çok yaradım yatacağım diyor
21.30	kadın çocukların kıyafetlerini	Uyur
22.30	Uyulmaya başlar	
23.30	Uyur.	
24.30		n

İsim:

Soyisim:

Yaş:

Nefya ARBULU
 Halit BİRİŞ KORKMAZ
 Nispetiye ZUKERİYAN
 Yunus Emre KALAL
 Uluc MİRAL
 Yörben belen ta kadıncık
 Miko:1 Ergök

	KADIN	ERKEK
sim	Pabia	Hayrullah
çocuk Sayısı	5 çocuk (3 kız, 2 erkek) (15-13-11-8-2 aylık)	
Meslek	Fv hanımı	Türkçe Öğretmeni
yaş	24	35
5.30	Kahvaltı hazırlanacak. çocukları Zaylık bebek emzilecek.	Hocul harul uyuyor.
7.30	Okula gidecek çocuklar hazırlanacak.	Adem hala horluyor.
8.30	Kızımları ütüliyor bir yandan bebekle ilgileniyor.	uyanıp kahvaltısı beşenmiyor ve her gün peynir mi yenir diyor.
9.30	Kahvaltı masasını topluyor. Ev toparlıyor.	Hayrullah ütüye beşenmayerek evden çıktı gitti.
10.30	Müze Anıtın programını açtı. Sırada 2 aylık Feyzullah bebek geliyor.	Hayrullah derso giriyor ve o sınıfta millet'in çocuklarına bakıyor.
11.30	Feyzullahı uyuttu öğle yemeğine başladı.	Öğretmenler odasında oturmuş telefonda okey oynuyor.
12.30	Bebekle birlikte pazara gider	Esnafla lokantasına yemeğe giriyor.
13.30	Pazar dönüşü çocukları okuldan alıp eve dönüyor.	öğleden sonraki dersine giriyor.
14.30	Çocukların öteklerini değiştirip yemelerini hazırlıyor.	Derslere giriyor
15.30	Çocukların yemelerini yedirip. masayı topluyor. Bulazik yıkıyor	Derslere giriyor
16.30	Çocukların ödeklerini yıkamasında yardım ediyor	okuldan çıkıyor. Bertere giriyor
17.30	Bebesi emziriyor. Çocuklarıyla ilgileniyor	Eve geliyor ve TV izliyor
18.30	Aksam yemeğini hazırlıyor.	Aksam yemeğini giriyor
19.30	Masağı topluyor. bulazik yıkıyor.	Çocukların sesinden rahatsız olup çocuklara ve eşine kızıyor.
20.30	Çay demleyip meşve sunuyor	TV karşısında meşvesini giriyor.
21.30	Eşine çay servisi yapıp. Çocukları ötekine hazırlıyor.	okeyi giriyor. Arkadaşlarıyla okeye katılıyor.
22.30	Çocukları ötekine yıkıyor. TV izliyor.	Kahvehanede okey oynuyor
23.30	Kahvehanesi ve salondaki oyuncakları topluyor.	Eve gelip yemeğe hazırlıyor
24.30	Bebesi sallarken uyuyor kalıyor.	Uyuyor.

İsim: Ezlem ŞAR
 Soyisim: Ayşe Murtazaoğlu
 Marve Gülmez
 Yaş: Selcan Gürgül
 Mawinur Semsettinoglu
 Saadet Doral
 Sivran BAKAR
 BAdım BAdım

	KADIN	ERKEK
sim	Zeliha	Menderes
çocuk Sayısı	7	
Meslek	Hademe (Temizlikçi)	Serbest meslek (kahve işletiyor)
Yaş	45	55
6.30	Kalkıyor. Tavuklara yem veriyor. Yumurtaları kahvaltı hazırlıyor.	Uyuyor.
7.30	Çocukların kahvaltısını yapıyor. Üzerlerini giydireyor, Okula hazırlıyor.	Uyuyor.
8.30	Okula yarı işe gitti.	Kalkıyor. Hazırlanmış olan kahvaltıyı yapıyor.
9.30	Kadın kabirleri yıkıyor.	Adam evde dinleniyor.
10.30	Kadın pospos alıyor.	Adam işe gidip kahvehaneyi açıp dinleniyor.
11.30	Kadın çay yapıyor.	Adam sobayı yakıp, pospos atıyor.
12.30	Eve geliyor. Çocuklarına öğlen yemeği hazırlıyor. Eşiyle beraber yemek yapıyorlar eve yemeğe gidiyor.	Kahvehaneyi girişle bırakıp Arkadaşlarıyla beraber tavla oynuyor.
13.30	Kadın işe geri gidiyor.	Arkadaşlarıyla beraber çay içiyorlar.
14.30	Çay bardakları ve tabakları yıkıyor.	Arkadaşlarıyla beraber çay içiyorlar.
15.30	Bas olan yarı sınıfları temizliyor. Çöpleri alıyor.	Girişle beraber masaları siliyorlar.
16.30	Çiğdemler odasını ve mutfak odasını temizliyor.	Arkadaşlarıyla birlikte çay içiyorlar.
17.30	Okuldaki işlerini tamamlıyor. Bahçeyi süpürüyor.	Adam kahvehanede sohbet ediyor.
18.30	Eve gelip yemek yapıyor.	Adam kahvehaneden çıkıp dinleniyor.
19.30	Eşini ve çocuklarını doyuruyor. Evdeki bulutluk temizliği yapıyor.	Adam eve geliyor yemek yapıyor.
20.30	Çocukların ödevlerine yardım ediyor.	Adam evde biraz dinleniyor. TV izliyor.
21.30	Çocuklarını yıkıyor.	Adam kahvehaneye geri dönüyor.
22.30	Çocuklarını yatırıyor.	Yüksek sesle temizlenecek şeyleri yapıyorlar. Girişle beraber.
23.30	Örgü örüyor.	Çiğdem eve gidiyor. Adam kahvehaneyi kapatıp eve yata alıyor.
24.30	Eşi geliyor, Acıktıysa tekrar eşini doyurup yatırıyorlar.	Adam eve geliyor yemek yapıyor.

İsim: Gelistan, Adile, Fazilet, Merhem, Nerve, Feridane

Soyisim: Kırın, Gaylon Bozkurt, Tosun, Ünver Baydemir.

Yaş: 23 23 20

20 20 -

	KADIN	ERKEK
sim	Kodriye	Numoseddin
Çocuk Sayısı	5	1
Meslek	EV Hanımı	İşçi
Yaş	45	50
6.30	Kahvaltı hazırlar.	Hamam alır.
7.30	Çocukları okula hazırlar. Eşini işe gönderir.	İşe gider. Dükkanı açar.
8.30	Bulaşıkları yıkar. Evi toplar.	Çalışıyor.
9.30	Temizlik yapar.	u
10.30	Öğle yemeğini hazırlanmaya başlar. Hayvanlarına bakar.	u
11.30	TV izler.	u
12.30	Öğle yemeğini hazırlar. Yemek yerir.	Öğle yemeğine gider.
13.30	Konşularını çağırır.	çalışıyor.
14.30	Konşularıyla sohbet eder. TV izler.	u
15.30	Kahve icirir.	u
16.30	Akşam yemeği hazırlığı yapılır. Çocukları okula almaya gider.	u
17.30	Çocuklarıyla ilgilenir. Odalarını yaptırır.	u
18.30	Organizasyon - TV izler.	u
19.30	u	Dükkanı kapatır. Eve gider.
20.30	Sofrayı hazırlar. Yemek yerir.	Yemek hazırlanmış kadar çocuklarla ilgilenir. Yemek yerir.
21.30	Kitap okur. Sosyal medyaya ilgilenir.	Kahveye gider.
22.30	Çocukları uyutur.	Kahvede arkadaşları ile sohbet eder.
23.30	Uyur.	Eve gelir.
24.30	u	Uyur.

İsim:

Soyisim:

Yaş:

Merve B.
Digor
Fatma Çolak
G. S
Mukaddes İldem
Sümeyye Oaer
Ali Osman Yosak

(200 p.k.s.k
s.a.f.s.a.e)

	KADIN	ERKEK
sim	Kesban	Mahmut
Çocuk Sayısı	2	4
Meslek	Ev Hanımı	Pazaracı
Yaş	38	45
5.30	Kahvaltı Hazırlar	uyur.
7.30	Çocukları uyoldurur	uyunur, kahvaltı yapar.
8.30	Çocukları yolar eder, malzemeleri beraber	uyuklar. Adan pazara gider.
9.30	Evü toplar, sofrayı toplar.	---
10.30	Tarılaya gider, bahçeyi sular	---
11.30	Meyve, sebze toplar öğle yemeği için	---
12.30	Kadın çocukları doyurur.	Sofra tasındaki yemek yer.
13.30	Evü toplar. Akşam için Nohut yemeğini	---
14.30	Ev temizliği, iltif yapar ve duşlarını	---
15.30	Konşusu gelir, giybet yapıp ayıkar.	---
16.30	Çocukları duşları getirir, sobayı	---
17.30	Çocuklarla ilgilenir.	---
18.30	Kadın sofrayı hazırlar.	Adan pazardan geri döner.
19.30	Yemekler yenir, sofrayı toplar	Yemek yer.
20.30	Çay içerken çocukların ödevini	TV izler.
21.30	Çocuklarla ilgilenmeye devam eder	Kahveye gider.
22.30	Kocası gelene kadar TV konşusuna	Adan kahveden Okuy eyna
23.30	Kadın adanı bekler	Adan döner.
24.30	uyur	uyur.

İsim: Buse KAPLI (22)
 Soyisim: Midge Keskin (21)
 Yaş: Nur alkaya (22)
 Fadime Çalı (21)
 Cansu yerlikaya (20)
 Zeliha Tuna (20)
 Esmâ Nur Akdeniz (20)
 Aysegül Gimenkaya (20)

	KADIN	ERKEK
sim	Halya	Mustafa
Çocuk Sayısı	5	5
Meslek	Hemşire	Esraf
Yaş	45	47
6.30	Kahvaltı hazırlar	Uyuyor
7.30	Çocuklarını okula hazırlar ve gönderir	Uyuyor
8.30	İşe gider	Uyuyor
9.30	İşte	Kahvaltısını yapıp işe gider
10.30	İşte	İşte
11.30	İşte	İşte
12.30	İşte	İşte
13.30	İşte	İşte
14.30	İşte	İşte
15.30	İşte	İşte
16.30	İşte	İşte
17.30	Yemek hazırlar, çocuklarını karşılar	İşte
18.30	Çocuklarının ödevlerini yaptırır.	İşte
19.30	Yemek hazırlar, sofrayı kurar.	Eve gelir
20.30	Yemek yerler, sofrayı toplar.	Yemek yerler
21.30	Bulaşıkları yıkar, çamaşır, etc. vs...	Televizyon izler. Çay içer
22.30	Çocuklarını yatırır. EV işleriyle uğraşır.	Televizyon izler. Meyve yer
23.30	Ertesi günün hazırlığını yapar	Televizyon başında oturur
24.30	Yatmaya hazırlanır	Estin yardımıyla yatağa gider.

İsim: Ebru KILINÇ, Hande Sepik, Zeynep Altınay, Hilal Mert, Gizem Sevan, Betül Akkarak

Soyisim:

Yaş:

Ek-5. Veri Toplama Araçları**KADINA YÖNELİK ŞİDDET KONUSUNDA HEMŞİRELİK
ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sayın Katılımcı;

Bu araştırma sağlık yüksekokulu öğrencilerinin kadına yönelik şiddet konusundaki tutumlarını belirlemek amacı ile planlanmıştır. Sorulara vereceğiniz dikkatli ve samimi cevaplar için ve çalışmaya yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Hemşire: Ezgi Ayazlar

Yaşınız.....

Cinsiyetiniz: 1) Kadın 2) Erkek

Sizin dışınızda kaç kardeşiniz var:.....

Aile yapınız nedir?

1)Geniş 2)Çekirdek

Yaşamakta olduğunuz yerleşim birimi neresidir?

1)İl 2)İlçe/kasaba 3)Köy

Anne ve babanızın medeni durumu nedir?

1)Evlili 2)İkisinden biri ya da ikisi de vefat etti3)Ayrı yaşıyorlar 4)Boşanmış

Annenizin eğitim düzeyi nedir?

1)Okur yazar değil ()

2)Okur yazar ancak ilköğretim mezunu değil ()

3)İlköğretim mezunu ()

4)Ortaokul mezunu ()

5)Lise ve dengi okul mezunu ()

6)Yüksek öğretim/Üniversite mezunu ()

Babanızın eğitim düzeyi nedir?

- 1)Okur yazar değil ()
- 2)Okur yazar ancak ilkokul mezunu değil ()
- 3)İlkokul mezunu ()
- 4)Ortaokul mezunu ()
- 5)Lise ve dengi okul mezunu ()
- 6)Yüksek öğretim/Üniversite mezunu ()

Ailenizin ekonomik durumunu nasıl nitelendirirsiniz?

- 1)Gelirimiz giderimizden fazla
- 2)Gelirimiz giderimize denk
- 3)Gelirimiz giderimizden az

Çocukluğunuzda ailenizdeki yetişkinler tarafından tokat, yumruk, tekme atma vb. davranışlar aracılığıyla fiziksel olarak şiddete maruz bırakıldınız mı?

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3)Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Kim tarafından**Çocukluğunuzda ailenizdeki yetişkinler tarafından küfür, hakaret, tehdit, küçük düşürme, aşağılama, alay etme, görmezden gelme gibi tutum ve davranışlara maruz bırakıldınız mı?**

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Kim tarafından**Çocukluğunuzda ailenizdeki yetişkinler tarafından, sizi rahatsız eden ve kasıtlı olarak sergilenen cinsel söz, davranış ve eylemlere maruz bırakıldınız mı?**

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Kim tarafından**Çocukluğunuzda ailenizdeki yetişkinler tarafından parasal ihtiyaçlarınızın karşılanmadığı, paranın üzerinizde bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanıldığı durumlara maruz bırakıldınız mı?**

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Kim tarafından

Sizce aile içi şiddete maruz kalmanızın nedeni neydi?

- 1)Ekonomik sebepler 2)Büyüklerime karşılık verdiğim için 3)Alkolden dolayı
4) İstenmediğim için 5) Namus uğruna 6) Herhangi bir nedeni yok
7) Diğer.....

Aile içi şiddetin herhangi birine maruz kaldığınız zaman, herhangi bir yerden yardım talep ettiniz mi?

- 1) Evet (ise nerden/kimden).....
2) Hayır

Çocukluğunuzda babanız annenize tokat, yumruk, tekme atma vb. davranışlar aracılığıyla fiziksel şiddet uygular mıydı?

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Çocukluğunuzda babanız annenize küfür, hakaret, tehdit, küçük düşürme, aşağılama, alay etme, görmezden gelme gibi tutum ve davranışlar sergiler miydi?

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Çocukluğunuzda babanız annenize parasal ihtiyaçlarını karşılamama, parayı üzerinde bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanma gibi tutum ve davranışlar sergiler miydi?

- 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Çok sık

Sizce aşağıdakilerden hangisi/hangileri olduğunda kadına karşı şiddet uygulanabilir? (Birden çok madde işaretlenebilir)

- 1) Hiçbir zaman
2) Aldatma durumunda namusu korumak için
3) Eşini ihmal etme durumunda
4) Çocuklarını ihmal etme durumunda
5) Karşı gelme durumunda
6) Saygısızlık durumunda
7)Diğer.....

Sizce kadına kimlerin gerektiğinde şiddet uygulama hakkı vardır?

- 1) Eşi 2) Babası 3) Annesi 4) Kardeşi 5) Hepsisi 6) Hiçbiri

***Siz çok öfkelendiğinizde aşağıdakilerden hangisini uygulayabilirsiniz/uyguladınız?
(Birden çok madde işaretlenebilir)***

1) Tokat	8) Küçümseme	15) Küfür
2) Yumruk	9) Ağır sözler söyleme	16) Tehdit
3) İtme	10) Aşağılayıcı adlar takma	17) Evden uzaklaştırma
4) Araçla yaralama	11) Olumsuz hitap	18) Çalışmasını engelleme
5) Silahla yaralama	12) Korkutma	19) Kazandığı parayı elinden alma
6) Kısıtlı harçlık verme	13) Tekmeleme	20) Huzursuzluk çıkarma
7) Aşırı kıskanma	14) Şüphelenme	21) Cinselliğe zorlama

Şu ana kadar şiddet türlerinden herhangi birine maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?

- 1) Evet (ise hangi şiddet türü ve kim tarafından).....
2) Hayır

Cevabınız evet ise nasıl bir tepki verdiniz

- 1) Bende şiddet uyguladım
2) Ağladım, üzüldüm ve kendimi çaresiz hissettim
3) İlgili kuruma şikayet ettim
4) Kimsenin duymasını istemediğim için hiç tepki vermedim

Şiddete maruz kalan bir kadın gördüğünüzde nasıl bir tepki verirsiniz?

- 1) Aile meselesi olduğunu düşündüğüm için karışmam
2) Başımın derde gireceğini düşündüğüm için hiçbir şey yapmam.
3) Şiddetle karşılık veririm.
4) Şiddete maruz kalan kadının evi terk etmesine yardım ederim
5) Polise haber veririm.

6)Ailemden yardım isterim.

7)Barıştırmaya çalışırım

8)Alo.....ararım

9)Diğer.....

Kadına yönelik şiddet konusunun çözümlenebilir bir problem olduğunu düşünüyor musunuz?

1)Evet 2)Hayır 3)Bazen

Türkiye’de kadına yönelik şiddetini azaltmaya ve önlemeye yönelik çalışmaları yeterli buluyor musunuz?

1)Evet 2)Hayır 3)Geliştirilmeli 4) Fikrim Yok

Sizce insanlar neden şiddet uygular? Kısaca anlatınız.

ÖLÇEK: Lütfen tüm ifadeler hakkında size uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Boş bırakmayınızBazı ifadeler göreceksiniz, bu ifadeler size;

Hiç uygun değilse “kesinlikle katılmıyorum”

Uygun değilse “katılmıyorum”

Karar veremiyorsanız “kararsızım”

Uygunsa “katılıyorum”

Tamamen uygunsa “tamamen katılıyorum” u işaretleyiniz.

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kaba kuvvet kullanmak insanı duygusal olarak güçlü kılar.					
2. Eğer birilerine vuruluyorsa bunu hak edecek bir şeyler yapmıştır.					
3. Gerekğinde kaba kuvvet kullanırım.					
4. İnsanların fiziksel gücünden dolayı benden korkmaları hoşuma gider.					
5. Birileriyle dövüşüğümde kendimi güçlü hissederim.					
6. Biri bana vurduğunda be de ona vururum.					
7. Biri beni kızdırdığında onunla kavga ederim.					
8. Birinin hakkımda olumsuz şeyler konuştuğunu duyarsam onunla kavga ederim.					
9. Birilerine sinirlendiğimde ona vurmam beni rahatlatır.					
10. Kavga etmek insanların sorunlarını kısa zamanda çözmelerini sağlar.					

Ek-6. Afyon Kocatepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Kararı

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARARLARI

Toplantı Tarihi	08.09.2017	Toplantı Numarası	2017/9	Toplantı Saati	09:30	Etik Kurul Kodu	2011 -KAEK-2
-----------------	------------	-------------------	--------	----------------	-------	-----------------	--------------

KARAR – 232

Yrd.Doç.Dr. Ayşe KOYUN'un 07.09.2017 tarihli dilekçesine istinaden Yrd.Doç.Dr. Ayşe KOYUN'un sorumluluğunda yürütülecek olan "Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi ve Bir Atölye Çalışması" başlıklı Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar için başvuru dosyası incelendi. Araştırma protokolüne uyularak, Sağlık Bakanlığı'nın 13.04.2013 tarih 28617 sayılı Klinik Araştırmalar Hakkındaki Yönetmeliği ve yayımlanan klavuzlarında belirtilen hususlar dikkate alınarak, sorumluluk araştırmacılara ait olmak üzere araştırmanın yapılmasında **etik sakınca olmadığına** toplantıya katılan üyelerin **oy birliği** ile karar verildi.

 AŞLIGİBİDİR
 08.09.2017

Yrd. Doç. Dr. Evrim Suna ARJKAN TERZİ

Raportör

Ek-7. : Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Kurum İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 14/09/2017-E.13063

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Afyon Sağlık Yüksekokulu

Sayı : 20340772-902.02-E.
Konu : İzin

İLGİLİ MAKAMA

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği'nde Yüksek Lisans yapan Ezgi AYAZLAR'ın " Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının değerlendirilmesi ve Bir Atölye Çalışması" başlıklı tez çalışması ile ilgili Yüksekokulumuz Hemşirelik bölümü öğrencilerine anket çalışması yapılması uygundur. Gereğini bilgilerinize arz/rica ederim.

e-İmzalıdır
Doç.Dr. Haşmet SARICI
Müdür

13/09/2017 Şef
14/09/2017 Yük.Sek.

Hacer KÖDÜRGÜ
Hasan SARIYER

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.aku.edu.tr/enVision/Dogrula/6L3YCVB>

Adres:İzmir Karayolu 5.Km. Ali Çetin Kaya Kampüsü Afyon Sağlık Yüksekokulu
AFYONKARAHİSAR
Telefon:0 272 246 28 34 Faks0 272 246 28 69
e-Posta:afsagyo@aku.edu.tr

Bilgi için: Hacer Ködürgü
Unvanı: Şef

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-8. Kılavuz Kullanım İzni

14.09.2017

İç Anadolu Bölgesi'nde Kadın Yönelik Şiddete Karşı Duyarlılık Geliştirilmesi ve Yerel İşbirlikleri Kurulması Projesi'nde kullanılan eğitim materyallerinin ve kaynağın Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D'nda yüksek lisans yapmakta olan 163305005 numaralı öğrenci Ezgi AYAZLAR ve danışmanı Yrd. Doç. Dr. Ayşe TAŞTEKİN KOYUN tarafından "Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi ve Bir Atölye Çalışması" isimli Yüksek Lisans tezi çalışmalarında kullanılması ve çoğaltılması kurumumuzca uygun görülmüştür.

Kadın Dayanışma Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı
Melek Fidan.
M. Adan.

Kadın Dayanışma Vakfı
Yönetim Kurulu Üyesi
Sibel Güneş Ergün

Ek-9. Eğitim Programı (10 Oturum, 2 Gün)

1. Gün (28.11.2017)				
Oturum Süre	İçerik	Amaçlar/Kazanımlar/Hedefler/Aktiviteler	Eğitim Yöntemleri	Araç-Gereçler
1. Oturum 10.00-10.45	Açılış ve olumlu eğitim ortamının başlatılması Eğitim amaçlarının ve hedeflerinin açıklanması Eğitim öncesi bilgi düzeyinin saptanması	Açılış ve tanışmanın yapılması Eğitim amaçlarının ve hedeflerinin açıklanması Eğitim öncesi bilgi düzeyinin saptanması	Soru-Cevap Eğitim öncesi soru formunun doldurulması	Eğitim öncesi soru formu
2. Oturum 11.00-12.00	Kadın olmak Kadın çalışmaları deneyimleri	Kadın olmak çerçevesinde; kadın olmak nedir, toplumda kadın olmak üzerine düşünmek, fikir paylaşımı Kadın çalışmaları deneyimlerinin paylaşılması	Soru-Cevap Beyin Fırtınası	Grup üyeleri için yazı kartları Yazı kağıtları (A4) Tahta kalemi Yazı tahtası Kalemler
3. Oturum 13.00-14.00	Cinsiyet- toplumsal cinsiyet temel kavramları Role play gösterimi	Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet temel kavramları açıklanır. Materyal katılımcılar arasından seçilen kişiler tarafından okunur (role play)	Role play Demostrasyon Oral prezantasyon	Materyal yazısı
4. Oturum 14.15-15.15	Biyolojik-toplumsal cinsiyet bilgi düzeyi Toplumsal cinsiyet Toplumsal cinsiyetin hayata etkileri Toplumsal cinsiyete dair deneyimler	Biyolojik ve toplumsal cinsiyetin öğrenilmesi Toplumsal cinsiyetin kişiye ve topluma etkilerinin öğrenilmesi Toplumsal cinsiyete dair deneyimlerin paylaşılması	Sunum Beyin fırtınası Demonstrasyon Soru formu	Powerpoint sunumu Lazer ışık kaynağı Soru kağıdı
5. Oturum 15.30-16.30	Cinsiyete dayalı iş bölümü Kadın emeğinin konumu Cinsiyete dayalı iş bölümünü grup çalışması ile uygulama	Cinsiyete dayalı iş bölümü kavramının öğrenilmesi Kadın emeğinin konumu üzerine düşünmek ve anlamak	Role play Beyin fırtınası Uygulama formu	Materyal yazısı Uygulama formu

2. Gün (29.11.2017)				
Oturum Süre	İçerik	Amaçlar/Kazanımlar/Hedefler/Aktiviteler	Eğitim Yöntemleri	Araç-Gereçler
6. Oturum 10.00-10.45	Kadınlara uygulanan stigma Kadınlara olumsuz değer atfeden sözcükleri olumlu algılama	Kadınların toplum tarafından koyulduğu kategori ve kalıpları, yapılan damgalamaları anlama Kadına atfedilen olumsuz sözcüklerinin kadının değerini değiştirmediğini anlama	Soru-cevap Beyin Fırtınası	Boş kağıt Kalem
7. Oturum 11.00-12.00	Kadın olmanın zorlukları ve güzel yanları paylaşımı	Kadın olmanın zorlukları ve güzel yanları üzerine düşünmek ve bunları materyal doğrultusunda yazmak	Soru-cevap Beyin fırtınası	Pembe ve yeşil renk post-it Yazı tahtası
8.Oturum 13.00-14.30	Kadına yönelik şiddet ve türleri, ülkemizdeki durumu Aile içi şiddeti hazırlayan faktörler Şiddete uğrayan kadının tepkileri	Kadın yönelik şiddetin, kadına yönelik uygulanan şiddet türlerinin, kadına yönelik şiddetin ülkemizdeki durumunun öğrenilmesi Aile içi şiddeti hazırlayan faktörlerin öğrenilmesi Şiddete uğrayan kadının verdiği tepkilerin öğrenilmesi	Oral prezantasyon	-
9.Oturum 14.45-15.30	Aile içinde kadına yönelik şiddetin tanımlanması Şiddetle ilgili yanlış inanışlar üzerine düşünme Kadına yönelik şiddet-Hikaye Yönergesi	Aile içinde kadına yönelik şiddetin tanımlanması Şiddetle ilgili yanlış inanışların öğrenilmesi ve anlama Kadına yönelik şiddet-Hikaye Yönergesi (Kadınların yaşadığı zorluklara örnekler verilerek empati yapılması)	Oral prezantasyon Role play Soru-Cevap	Yazı tahtası- kalemi
10. Oturum 15.45-17.30	Kadın yönelik şiddetin etkileri Kadına yönelik şiddette kadınların başvurabileceği yerler Örnek olaylar (4)	Kadına yönelik şiddetin etkilerinin öğrenilmesi Mağdurun başvurabileceği yerlerin öğrenilmesi Örnek olaylar üzerine düşünme	Beyin fırtınası Oral prezantasyon Soru-Cevap	-

Ek-10. Atölye Değerlendirme Formu**ATÖLYE DEĞERLENDİRME FORMU**

- 1) Bu çalışmadan edindiğiniz bilgi ve deneyimler hayatınıza nasıl yansıdı? (ev, iş, eğitim, arkadaşlık ilişkileri)

- 2) Bu çalışmayı çevrenizle paylaştınız mı? Neleri paylaştınız? Nasıl tepki aldınız?

- 3) Çevrenizdeki kadınlara böyle bir çalışmaya katılmalarını tavsiye eder misiniz? Neden?

- 4) Bu çalışmada değiştirilmesi, eklenmesi veya çıkarılmasında yarar gördüğünüz bir bölüm var mı?

- 5) Bu çalışmaya ilişkin duygularınızı bir cümle ile ifade edecek olsanız ne söylerdiniz?

ÖZGEMİŞ

1. Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ezgi YILMAZ

Doğum Yeri ve Tarihi : Yenimahalle, 28.02.1991

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dil : İngilizce

E-posta Adresi : ezgiyazlar@gmail.com

2. Eğitim ve Akademik Durumu

- Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans (2019)
- Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği Bölümü (Halen Devam Ediyor)
- Düzce Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Lisans Bölümü (2013)
- Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Bölümü (2013)

3. İş Tecrübesi

Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi, Hemşire (Acil Tıp Anabilim Dalı), 2014-

4. Ulusal ve/veya Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Yer Alan Bildiriler

- Ezgi YILMAZ, Ayşe KOYUN, Pınar ÇİÇEKOĞLU
Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Hemşirelik Öğrencilerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi.
3. International Contemporary Educational Research Congress, 05-08 Temmuz 2018, Polonya
- Ezgi YILMAZ, Ayşe KOYUN
Toplumsal Cinsiyete Dair Deneyimlerin Genç Bireylerdeki Yansımaları.
Şiddet ve Sosyal Travmalar Uluslararası Kongresi, 26-27-28 Nisan 2018, Samsun